

Jaarverslag GO! CLB Brussel

Schooljaar 2020-2021

Voorwoord

Het schooljaar 2020-2021 stond voornamelijk in het teken van corona. Contacttracing, mondkapjes, quarantaines, PCR testen, extra coronamaatregelen, waren maar enkele termen die dit schooljaar overheersten.

Eind augustus 2020 kregen de CLB's de opdracht "contactopsporing in de scholen", met als doel de verspreiding van het virus binnen de scholen en internaten te beperken en scholen zo langer te kunnen openhouden. De eerste weken werd deze opdracht zeven dagen op zeven vervuld door onze CLB-artsen en paramedisch werkers. Na een tijdje was het nodig om een systeem met permanentieregeling voor bijna alle medewerkers uit te rollen. Ook 's avonds en in de weekends ging de contacttracing door. Corona stopte immers niet na het rinkelen van de schoolbel.

Hiervoor werden er extra middelen vrijgemaakt voor de CLB's. In GO! CLB Brussel werden deze middelen vooral gebruikt voor het aanwerven van personeelsleden en voor het aanvullen van deeltijdse opdrachten van bestaande personeelsleden in functie van het versterken van de teams. Er werden eveneens contacttracers aangeworven.

Ondanks deze extra zuurstof zorgde de contacttracing voor een hoge werkdruk waardoor onze medewerkers onvoldoende konden voldoen aan de proactieve en preventieve opdracht en de vraaggestuurde werking.

In samenspraak met Scholengroep Brussel werd overeengekomen dat scholen alleen voor dringende hulpvragen bij het CLB terecht konden. Hulpvragen rond verwaarlozing, mishandeling, zelfmoordgedachten en problematische thuissituaties werden prioritair opgenomen.

Al deze maatregelen hebben uiteraard een invloed op ons jaarverslag. Het heeft immers weinig zin om de cijfers te vergelijken van dit bijzondere schooljaar met cijfers van vorige schooljaren.

In dit jaarverslag kan je meer lezen over de CLB-werking en over hoe we omgingen met de coronacrisis.

Last but not least willen we een woord van dank richten aan alle personeelsleden van ons centrum voor hun engagement, inzet, flexibiliteit en professionalisme in dit moeilijke schooljaar. Ook wensen wij iedereen die een bijdrage, op welke wijze ook, geleverd heeft aan dit jaarverslag te bedanken.

Veel leesplezier!

Namens het beleidsteam

Dries Vandermeersch

Directeur

Werkinggebied

Inrichtende macht

Grenzeloos denken, samen doen

59
scholen

16.278
leerlingen

40

Basisonderwijs

17

secundair onderwijs

1

Buitengewoon basisonderwijs

1

Buitengewoon secundair
onderwijs

Alseberg

9689 leerlingen

in het gewoon basisonderwijs

127 leerlingen

in het buitengewoon basisonderwijs

6130 leerlingen

in het gewoon secundair onderwijs

112 leerlingen

in het buitengewoon secundair onderwijs

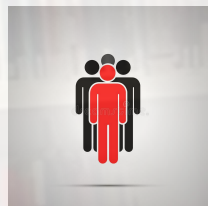
220 leerlingen

deeltijds beroepssecundair onderwijs

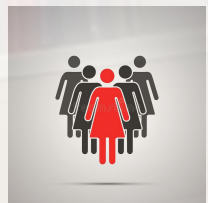
Personeel

70

CLB-medewerkers
werkzaam in
GO! CLB Brussel

12 mannen

58 vrouwen

Ambten

- 1 Directeur
- 3 Coördinatoren
- 6 Administratief medewerkers
- 2,05 Artsen
- 7,92 Paramedisch werkers
- 9,50 Maatschappelijk werkers
- 10,11 Psycho-pedagogisch consulenten
- 2,28 Psycho-pedagogisch werkers

1

medewerker
ging op
pensioen

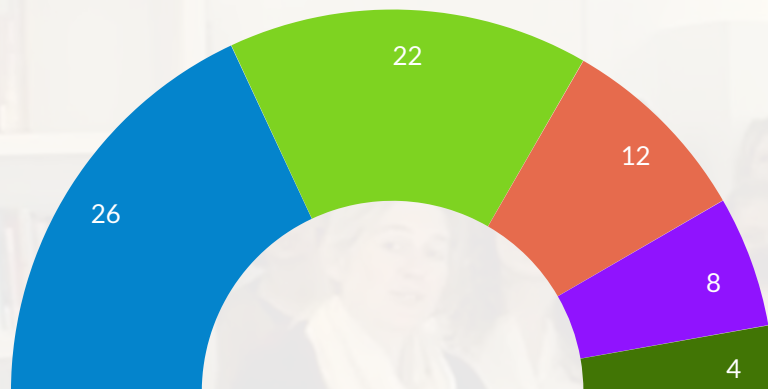
5

medewerkers
werden
vervangen
wegens
zwangerschap

12

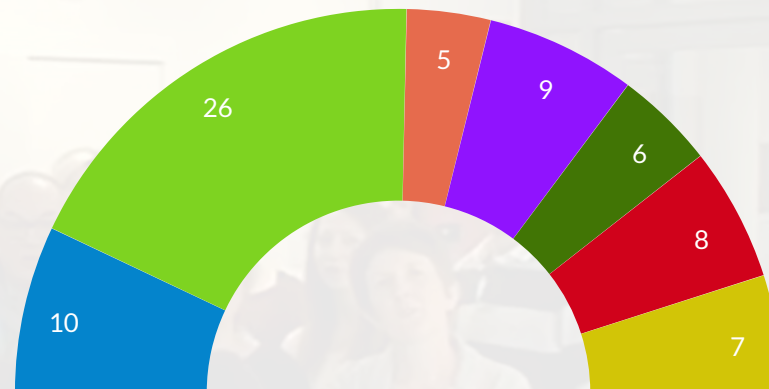
medewerkers
hebben de
dienst verlaten

Leeftijden

■ 20-29 (36.11%) ■ 30-39 (30.56%) ■ 40-49 (16.67%)
■ 50-59 (11.11%) ■ 60-65 (5.56%)

Dienstjaren

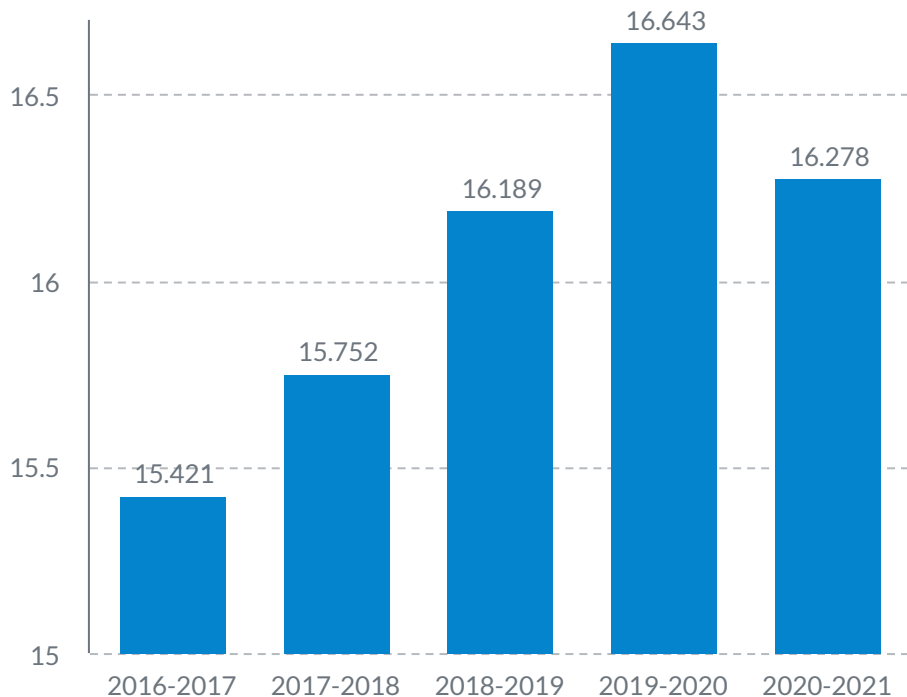
■ < 1 (14.08%) ■ 1-3 (36.62%) ■ 4-5 (7.04%)
■ 6-10 (12.68%) ■ 11-15 (8.45%) ■ 16-20 (11.27%)
■ 21-25 (9.86%)

Basiswaarden GO! CLB Brussel

Leerlingenaantallen GO! CLB Brussel

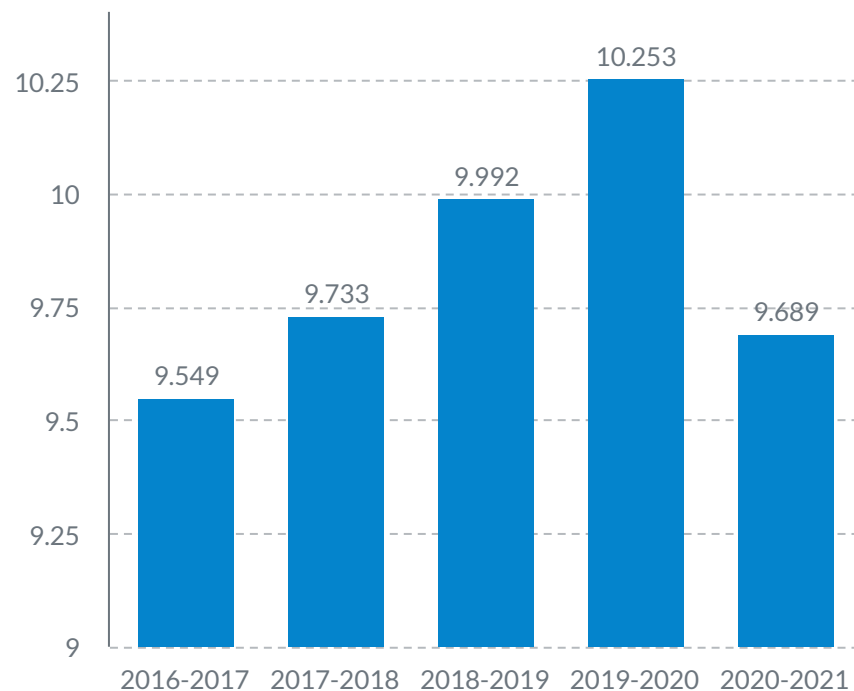
Evolutie leerlingenaantallen overkoepelend

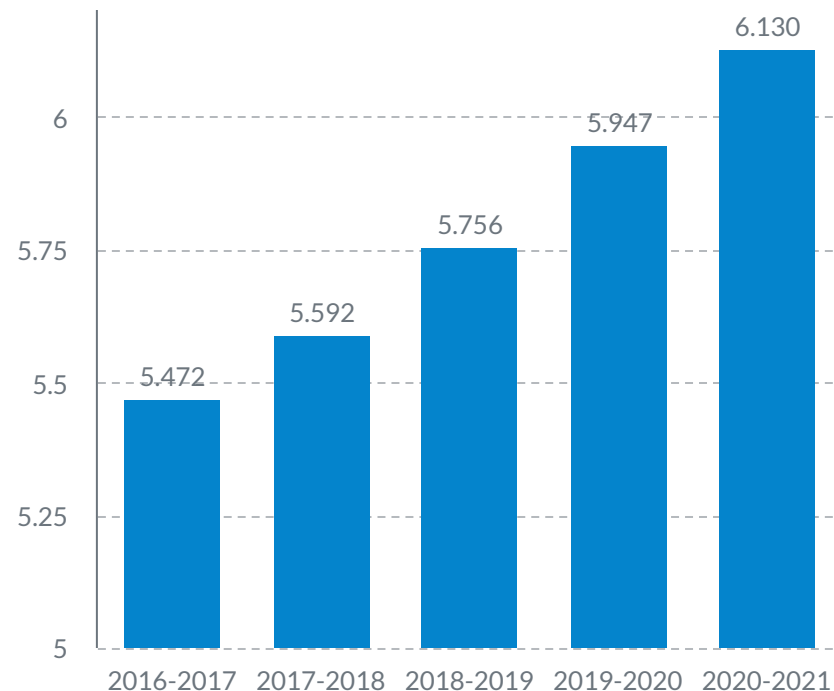
De daling van het aantal leerlingen in 2020-2021 in vergelijking met het voorgaande schooljaar is te wijten aan het opzeggen van het samenwerkingscontract tussen de 3 gemeentelijke basisscholen van Jette en GO! CLB Brussel. In 2019-2020 bedroeg het leerlingenaantal van deze scholen samen 893 leerlingen.

We zien echter elk schooljaar een stijging van het aantal leerlingen.

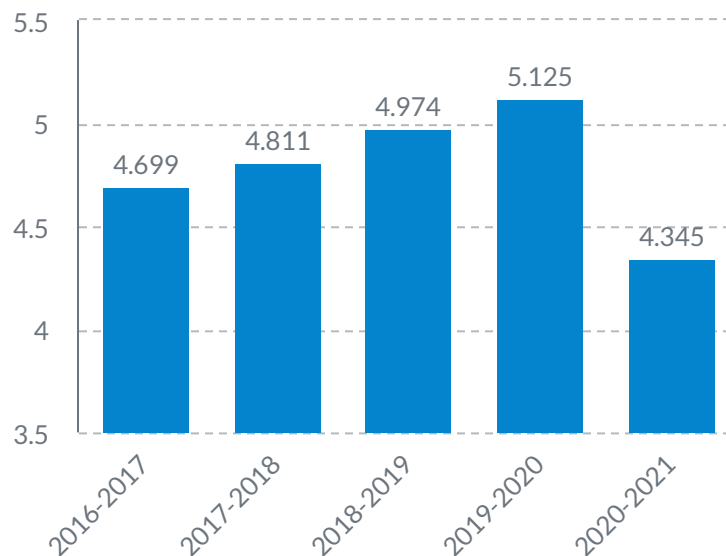
Evolutie leerlingenaantallen gewoon BaO

Evolutie leerlingenaantallen SO

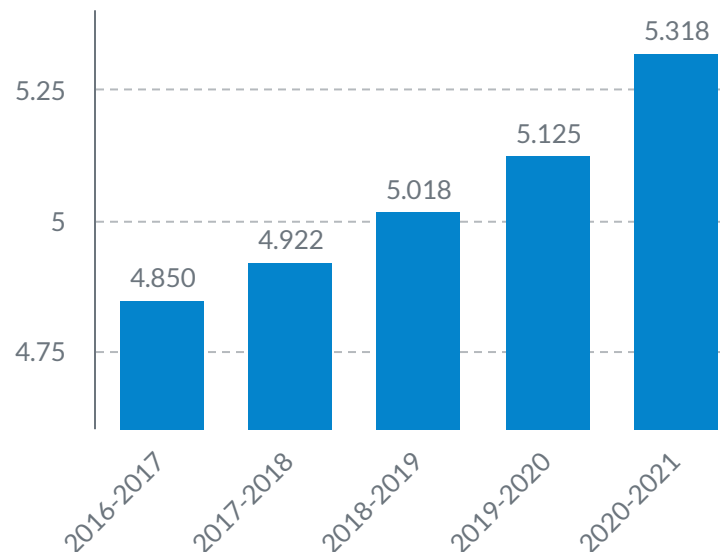

Evolutie leerlingenaantallen Team BaO West

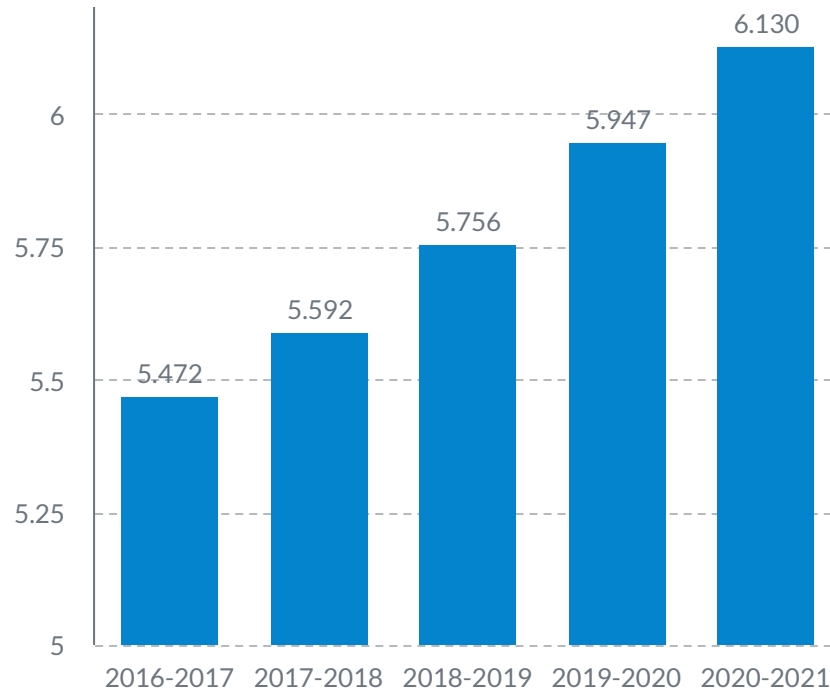

De daling van het aantal leerlingen in Team BaO West is te wijten aan het opzeggen van het samenwerkingscontract tussen de 3 gemeentelijke basisscholen te Jette en GO! CLB Brussel. Deze scholen behoorden tot het werkingsgebied van dit team.

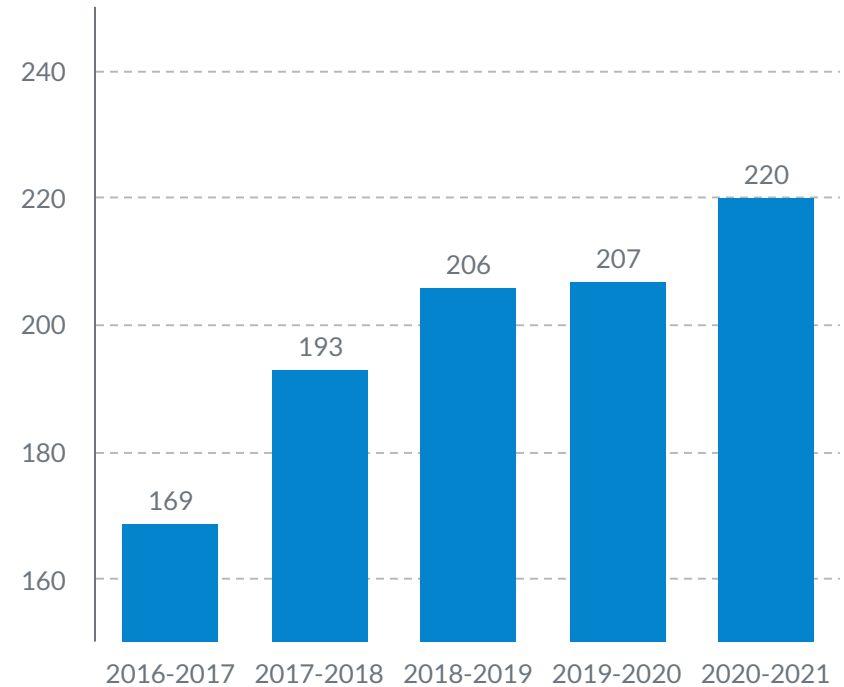
Evolutie leerlingenaantallen Team BaO Schuman

Evolutie leerlingenaantallen Team SO

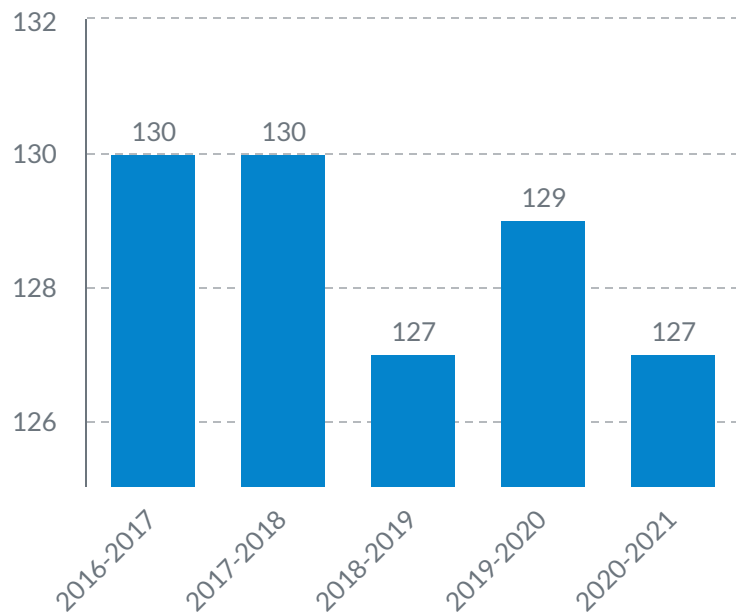

Evolutie leerlingenaantallen DBSO

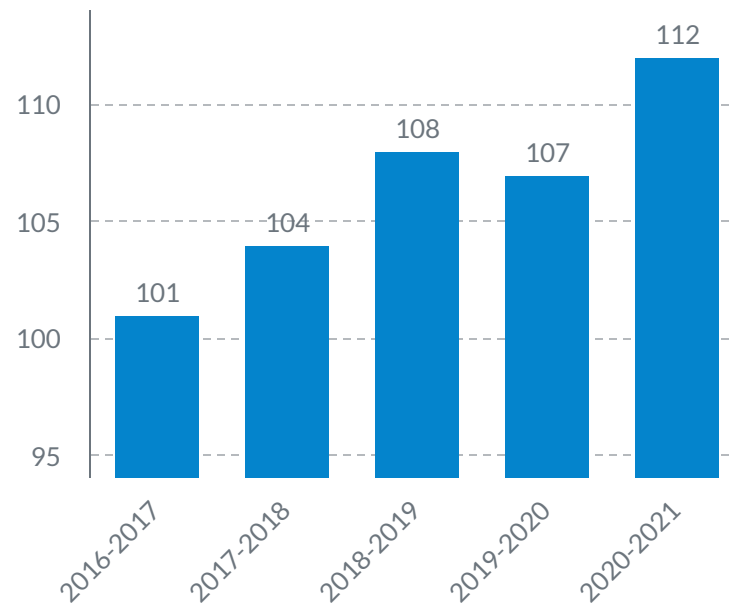

Op 5 jaar tijd is er een stijging van 12% van het aantal leerlingen dat begeleid wordt door het team SO.

Evolutie leerlingenaantallen BuBaO

Evolutie leerlingenaantallen BuSO

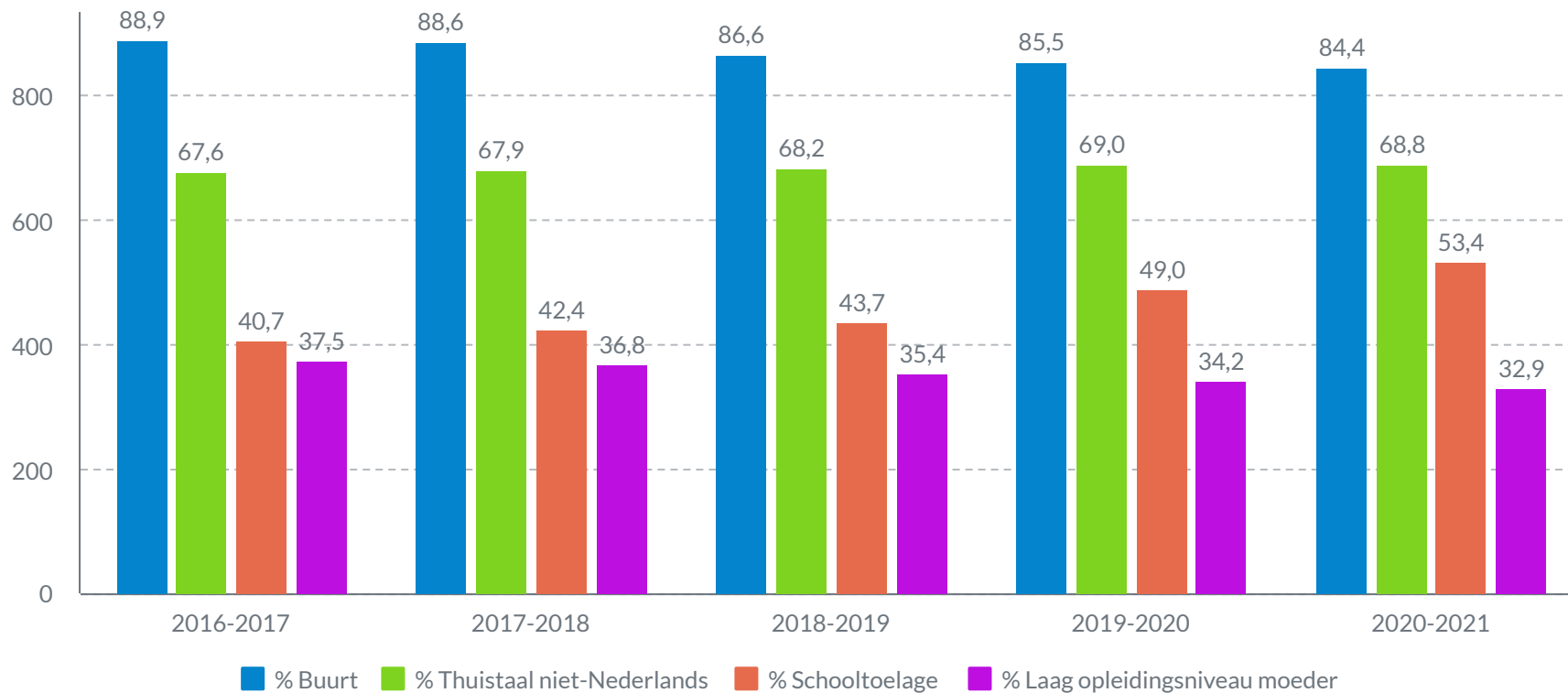

Leerlingenkenmerken GO! CLB Brussel

De leerlingenaantallen m.b.t. de de onderwijskansarmoede-indicator (OKI) en de onderliggende risicokenmerken vormen de leerlingenkenmerken. Scholen krijgen een extra pakket lestijden/lesuren en extra werkingsmiddelen voor leerlingen die aantikken op 4 leerlingenkenmerken. ook in de omkadering van het CLB wordt hiermee rekening gehouden:

- Een leerling scoort op de indicator “**taal**” als de taal die de leerling in het gezin spreekt niet de onderwijstaal is. De taal die de leerling in het gezin spreekt is niet de onderwijstaal, indien de leerling in het gezin met niemand of in een gezin met drie gezinsleden (de leerling niet meegerekend) met maximum één gezinslid de onderwijstaal spreekt. Broers en zussen worden als één gezinslid beschouwd.
- Een leerling scoort op de indicator “**opleidingsniveau van de moeder**” als de moeder niet in het bezit is van een diploma of getuigschrift van het hoger secundair onderwijs (ASO, TSO, KSO, BSO, A2, B2, HSTL of een diploma van de 4e graad BSO).
- Een leerling scoort op de indicator “**schooltoeslag**” als hij een schooltoeslag (selectieve participatietoeslag) kreeg in het Groeipakket. Tot in 2018-2019 voldeed een leerling aan deze indicator als hij een schooltoelage kreeg vanuit het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen.
- De leerlingen worden onderverdeeld volgens de **buurt** waarin ze wonen. Leerlingen die in een buurt wonen met veel schoolse vertraging, wegen zwaarder door in de berekening van de werkingsmiddelen van de scholen ongeacht de buurt waar die gevestigd zijn. Op basis van deze indicator willen we 25% van de leerlingen extra financiering toekennen. Het gaat om de 25% leerlingen die in de buurten met de hoogste percentage schoolse vertraging wonen. Om deze indicator te berekenen, vertrekken we van het aantal 15-jarigen van de zes afgelopen schooljaren in een bepaalde buurt. We gaan na welke van deze leerlingen schoolse vertraging hebben. Twee of meer jaar vertraging geldt als de norm omdat één jaar zittenblijven niet meteen door iedereen als schoolse vertraging wordt beschouwd. Leerlingen die behoren tot de trekkende bevolking en thuislozen scoren altijd op deze indicator.

Evolutie leerlingenkenmerken

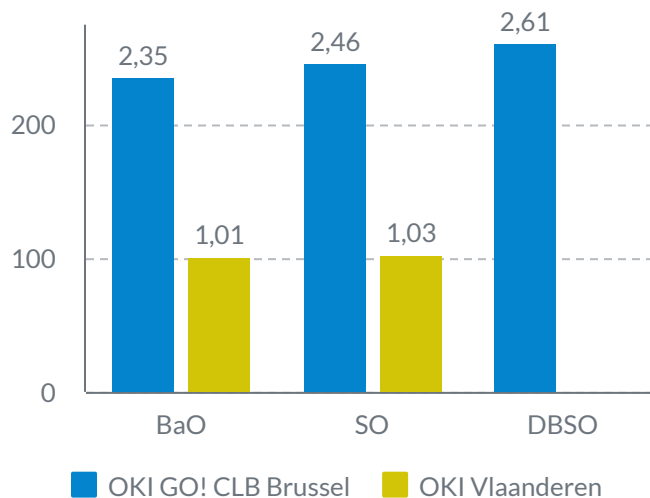

Onderwijskansarmoede-indicator (OKI)

De onderwijskansarmoede-indicator wordt berekend als het aantal van de 4 leerlingenkenmerken (Thuis taal niet-Nederlands, Laag opleidingsniveau van de moeder, Ontvangen van een schooltoelage, Wonend in een buurt met hoge mate van schoolse vertraging) waaraan de leerlingen voldoen ("aantikken"), gesommeerd voor alle leerlingen, en vervolgens gedeeld door het totaal aantal leerlingen. De OKI is bijgevolg een cijfer tussen 0 en 4.

2,40
De gemiddelde OKI
voor GO! CLB Brussel

OKI cijfers GO! CLB Brussel
in vergelijking met Vlaanderen

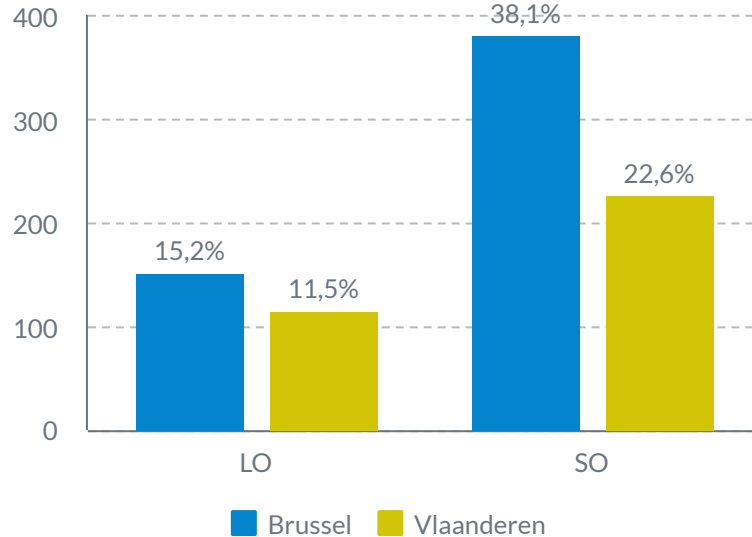
De OKI-cijfers van Brussel liggen veel hoger dan in Vlaanderen.

In Brussel tikt elke leerling gemiddeld op ongeveer 2,5 van de 4 leerlingenkenmerken aan.

Van DBSO werden er geen OKI cijfers in Vlaanderen teruggevonden.

Schoolse achterstand

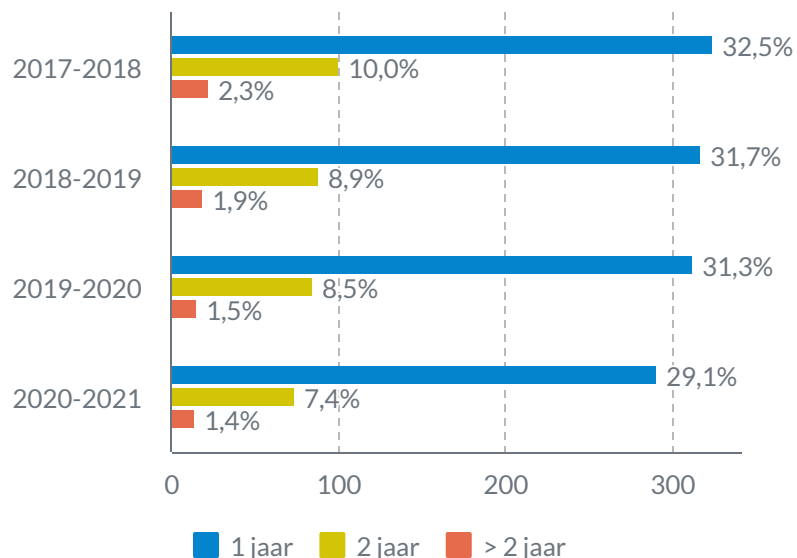
% leerlingen met een schoolse achterstand Brussel/Vlaanderen
2020-2021

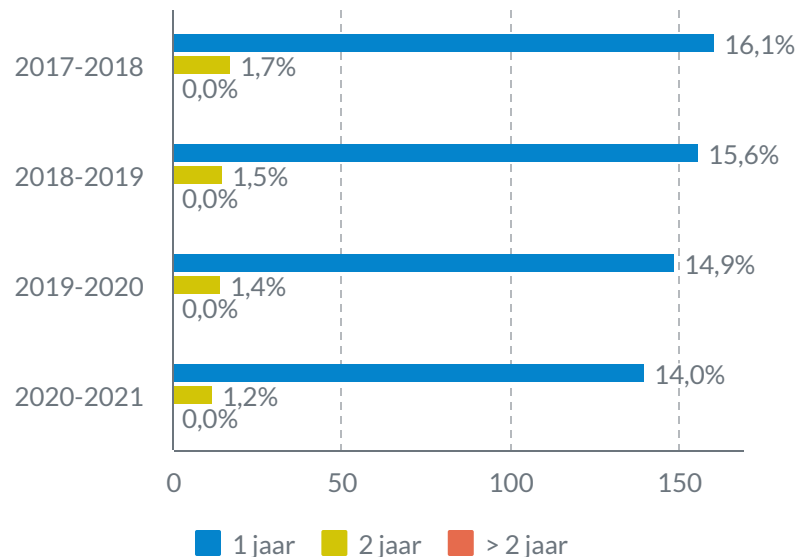
Brusselse leerlingen hebben zowel in het lager als in het secundair onderwijs een grotere schoolse achterstand dan leerlingen die schoollopen in Vlaanderen.

Schoolse achterstand is niet noodzakelijk een gevolg van zittenblijven, maar kan ook veroorzaakt worden door een verlate instap of door ziekte.

Evolutie aantal jaren schoolse achterstand SO

Evolutie aantal jaren schoolse achterstand LO

Als we de evolutie van de schoolse achterstand van onze Brusselse leerlingen bekijken merken we zowel in het lager als in het secundair onderwijs een verbetering. Het aantal leerlingen met een schoolse achterstand daalt ieder schooljaar.

Dit betekent dat de samenwerking met onze partner KANS (Centraal meldpunt Brussel), dat samen met leerlingen, ouders, scholen en professionele hulpverleners naar de meest passende ondersteuning voor leerlingen om schooluitval te voorkomen, effect heeft. [professionele hulpverleners](#)

[naar meest passende ondersteuning voor leerlingen om schooluitval te voorkomen](#)

COVID-19 contacttracing impact op de werking van GO! CLB Brussel

Sept 2020

Start opdracht contacttracing:

- Aansturing vanuit crisiscel: dagelijks intern overleg
- CLB krijgt hiervoor extra middelen -> Aanwerving 1 vaste contact-tracer, andere middelen gaan naar versterking teamwerking
- Artsen (en enkele PMW's) nemen de tracing in eerste instantie op (met hulp van collega's uit volledige centrum bij het contacteren van de HRC-gevallen (belopdracht))
 - Onderscheid taakverdeling wordt gemaakt tussen tracers (medisch team) en bellers (niet-medisch team)

15 oktober 2020

Crisis-PV omwille verdubbeling meldingen op korte tijd (huidige werking CT onhoudbaar)

- Uitbreiding aantal tracers en bellers, er wordt vanaf dan in 2 shiften gewerkt (late shift van 12u - ? (einde meldingen 19u))

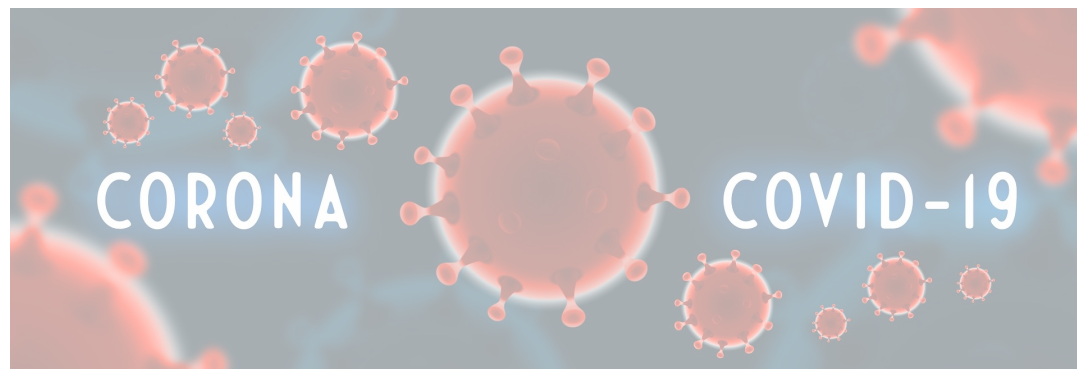
- Medisch team wordt vanaf dan integraal ingezet op de CT
- Ook niet-medische collega's worden frequenter ingeschakeld als beller (of als tracer indien ze dit wensten)
- Vacatures voor vaste 'contact-tracers' worden opengesteld.
- Start corona hotline (extra shiften worden voorzien – benaming: 'onthaal meldingen')
- Prioritering van reguliere werking op volledig centrum (voorlopig tot half november 2020)
 - PGZ-werking:
 - =Valt volledig stil (uitgezonderd 1ste vaccinatie HPV)
 - Vraaggestuurde werking:
 - =Voornamelijk opnemen crisis/ meest prioritaire vragen/dossiers.
 - =Tijdelijk geen interne diagnostiek, bespreking samenwerkingsafspraken, inspectierondes scholen

Eind november 2020

- Verbetering besmettingscijfers en vermindering werkdruk -> Shiften worden opnieuw (licht) afgebouwd)
- Reguliere werking wordt opnieuw deels heropgestart (zowel PGZ als vraaggestuurd)

Januari - juni 2021

- Golvende beweging omtrent werkdruk en aanpak CT (afhankelijk van besmettingsgraad maatschappij)
- Mei - juni: 2 extra vaste contact-tracers komen in dienst

1.240
leerlingen

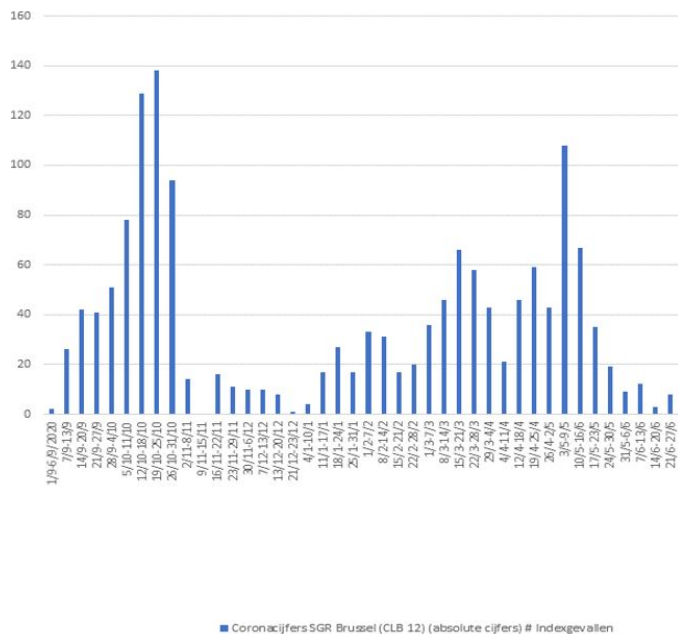
die positief getest hadden
op COVID-19, werd een
contactonderzoek gedaan
door ons CLB.

5.351
leerlingen

werden na het
contactonderzoek in
quarantaine gezet.

Totaal aantal COVID-19 besmettingen per week

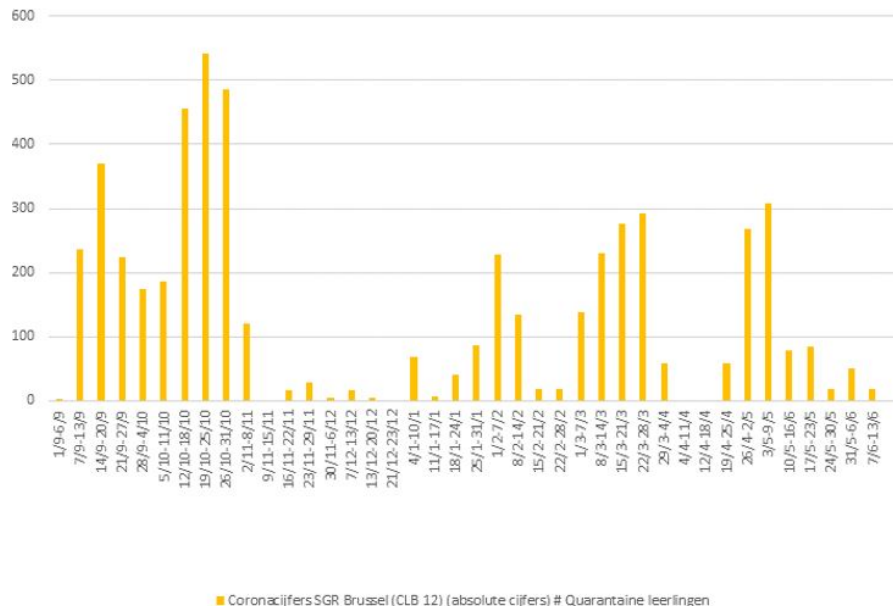
Absolute cijfers per week GO! CLB Brussel

De pieken van het aantal besmettingen zien we vooral in de maanden oktober, maart en mei, niet toevallig vlak voor schoolvakanties. De maatregelen in de scholen en de teststrategie heeft ook invloed gehad op het aantal besmettingen.

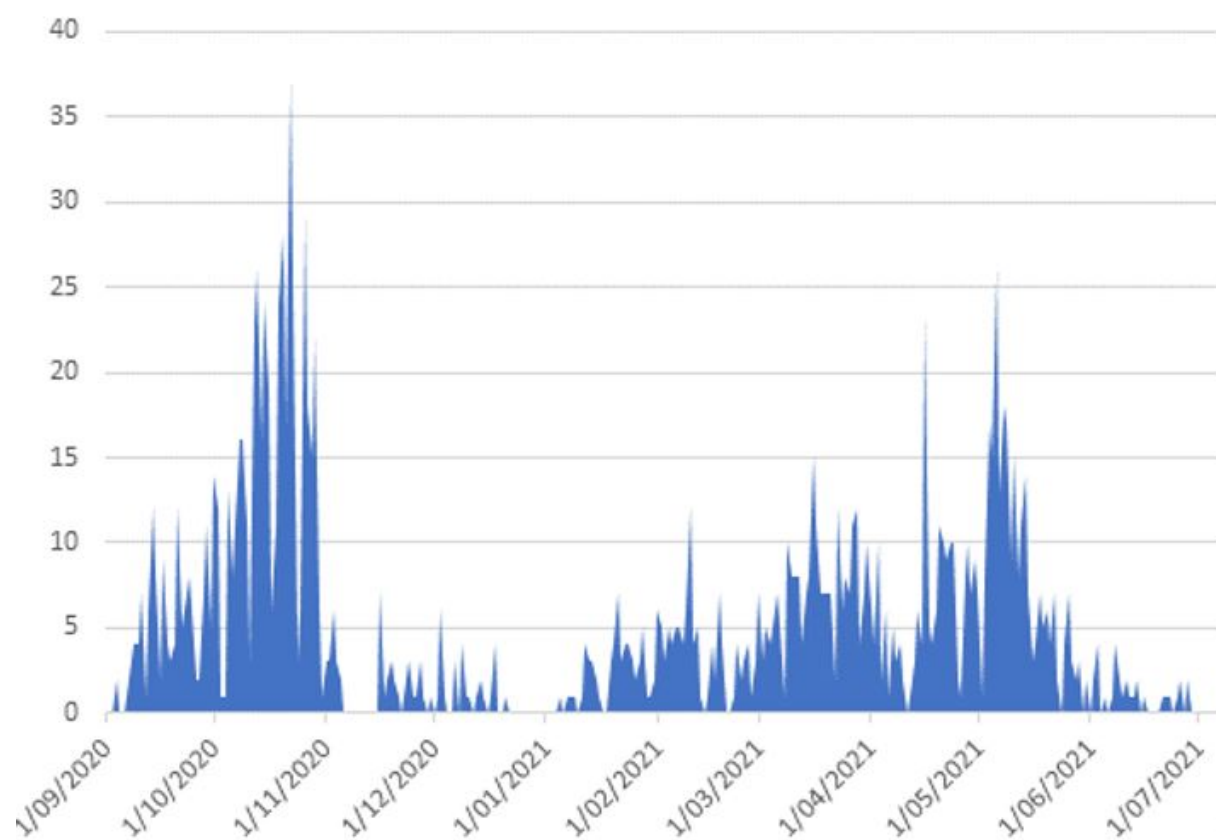
Totaal aantal leerlingen in quarantaine per week

Absolute cijfers per week GO! CLB Brussel

Alle hoogrisicocontacten, die werden opgespoord door onze contacttracers, werden in quarantaine geplaatst. Na de schoolvakanties zien we duidelijk een daling van het aantal leerlingen in quarantaine.

contacttracings per dag door CLB12

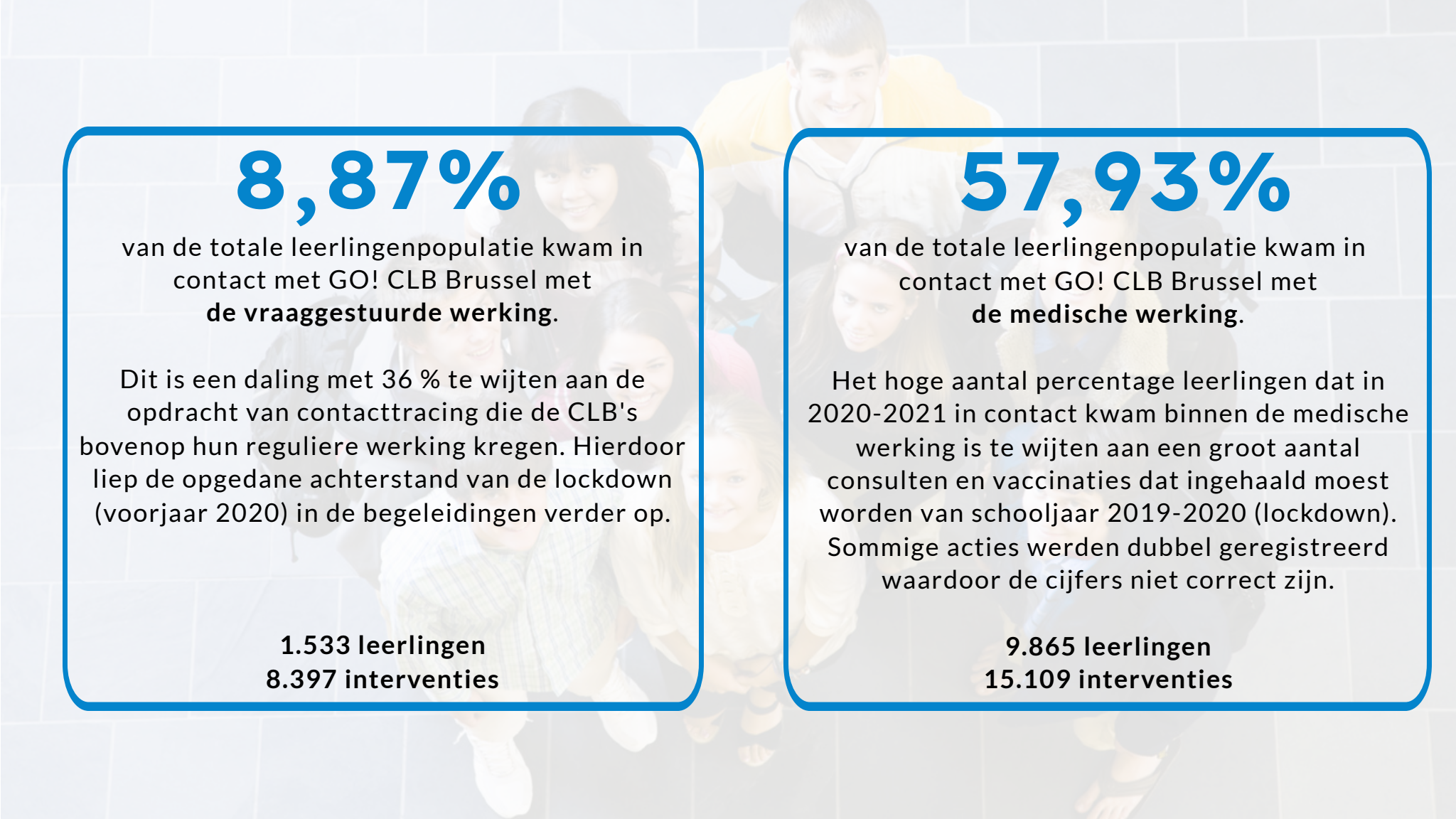

10.474

**leerlingen kwamen
tijdens het schooljaar
2020-2021
in contact met
GO! CLB Brussel**

**Dit is 61,51% van de totale leerlingenpopulatie
van onze scholen**

8,87%

van de totale leerlingenpopulatie kwam in contact met GO! CLB Brussel met **de vraaggestuurde werking.**

Dit is een daling met 36 % te wijten aan de opdracht van contacttracing die de CLB's bovenop hun reguliere werking kregen. Hierdoor liep de opgedane achterstand van de lockdown (voorjaar 2020) in de begeleidingen verder op.

1.533 leerlingen
8.397 interventies

57,93%

van de totale leerlingenpopulatie kwam in contact met GO! CLB Brussel met **de medische werking.**

Het hoge aantal percentage leerlingen dat in 2020-2021 in contact kwam binnen de medische werking is te wijten aan een groot aantal consulten en vaccinaties dat ingehaald moest worden van schooljaar 2019-2020 (lockdown). Sommige acties werden dubbel geregistreerd waardoor de cijfers niet correct zijn.

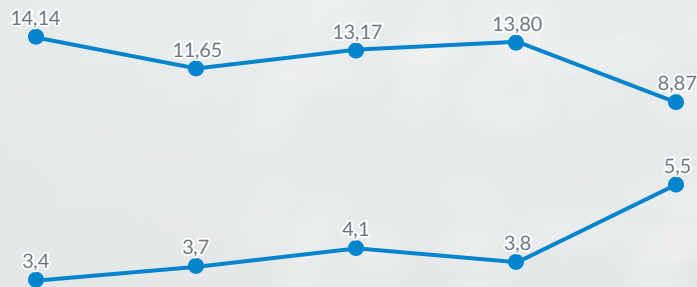
9.865 leerlingen
15.109 interventies

Vraaggestuurde werking

Het CLB werkt op 4 begeleidingsdomeinen binnen de vraaggestuurde werking: leren en studeren, onderwijsloopbaanbegeleiding, preventieve gezondheidszorg en psychosociaal functioneren.

Tijdens het schooljaar 2020-2021 werd voor 1.533 unieke leerlingen of 9 % van de totale leerlingenpopulatie een vraag aan het CLB gesteld. Voor deze leerlingen registreerde het CLB gemiddeld 5,5 interventies of acties per leerling met een zorgvraag. Het aantal leerlingen dat in contact kwam met het CLB is gedaald. Dit heeft vooral te maken met de opdracht binnen de contacttracing. In ons CLB zijn de medewerkers ingeschakeld geweest om aan contacttracing te doen, wat ervoor gezorgd heeft dat de reguliere werking op een minimum draaide.

Het gemiddeld aantal interventies per leerling binnen de vraaggestuurde werking stijgt wat enerzijds het buikgevoel van de medewerkers bevestigt, nl. dat de **zorgzwaarte** toeneemt, waarbij casussen alsmaar complexer worden en er meer interventies vanuit het CLB nodig zijn.

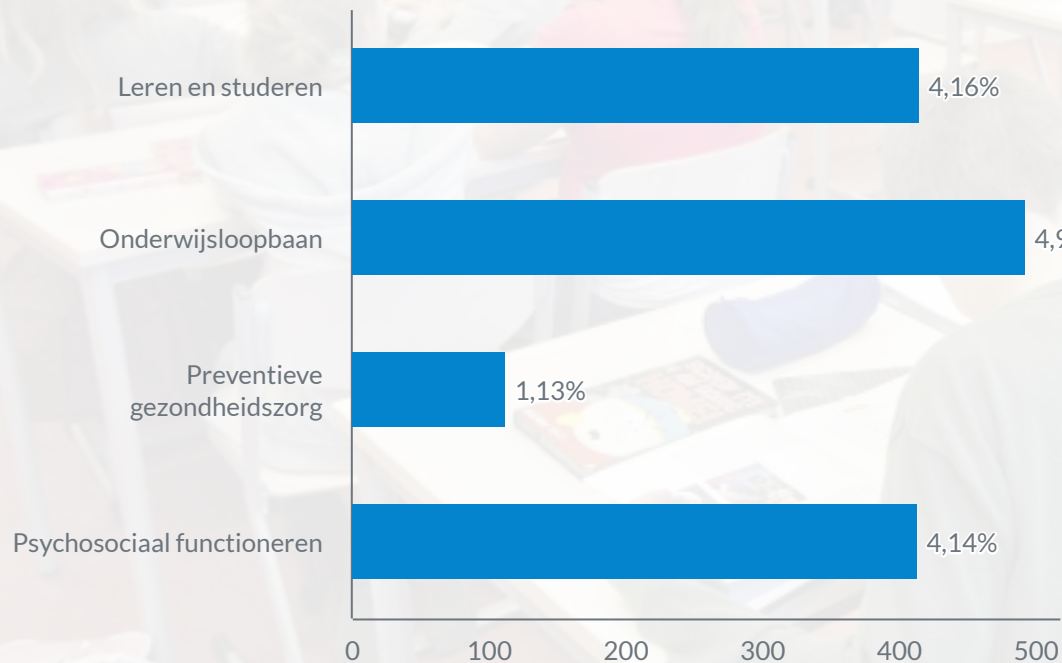

Percentage leerlingenpopulatie in contact met CLB binnen vraaggestuurde werking

Gemiddeld aantal interventies per leerling binnen vraaggestuurde werking

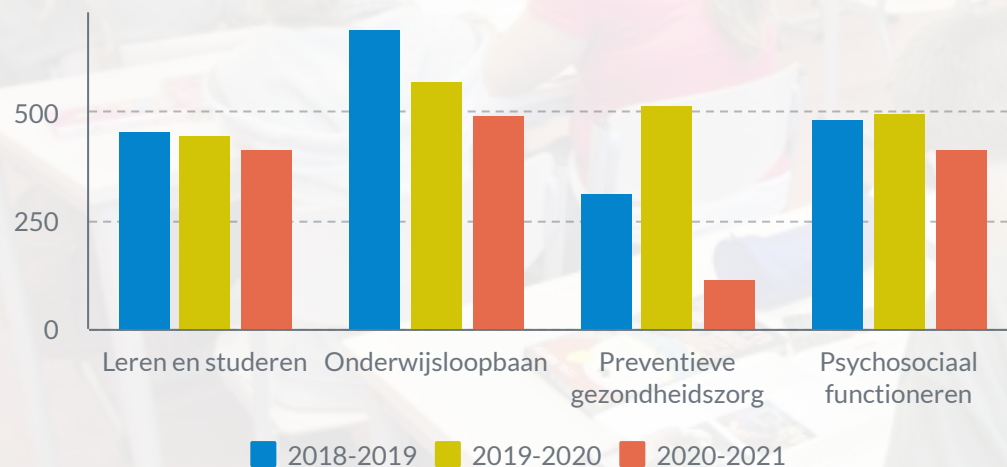
Vraaggestuurde werking per domein

% leerlingen t.o.v. de schoolpopulatie dat op de 4 domeinen in contact kwam met het CLB in 20-21

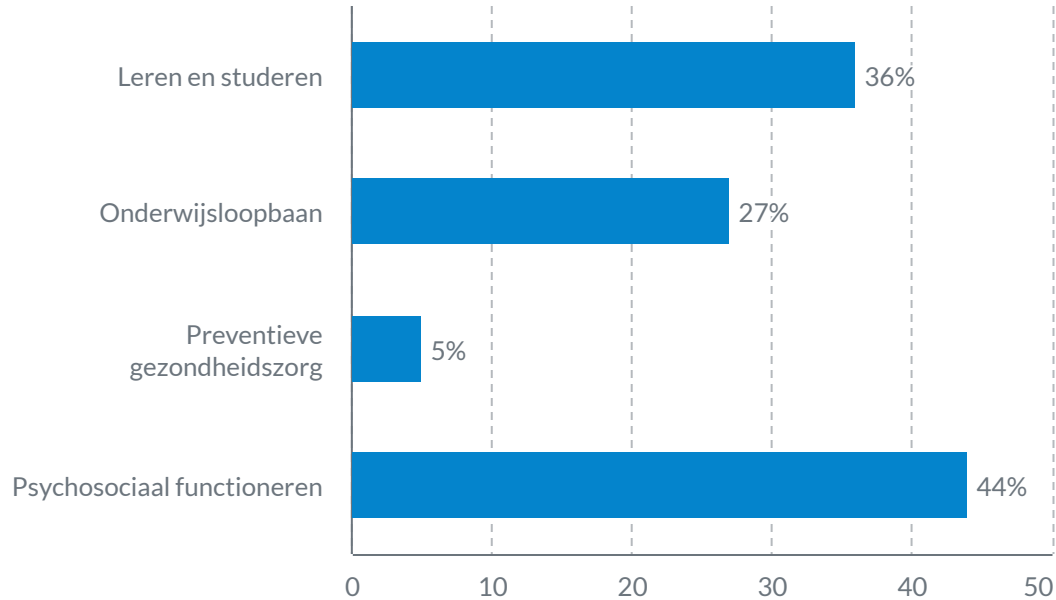
De meeste hulpvragen die gesteld worden bevinden zich binnen het domein **onderwijsloopbaan**, gevolgd door leren en studeren en psychosociaal functioneren.

Evolutie % leerlingen tov schoolpopulatie dat per begeleidingsdomein vraaggestuurd in contact kwam met GO! CLB Brussel

De hoogste daling bevindt zich binnen de preventieve gezondheidszorg. In schooljaar 2019-2020 werden er immers heel veel vragen gesteld over het Covid-19 virus, wat in 2020-2021 minder van toepassing was.

Percentage interventies per domein

De meeste interventies gebeuren binnen het domein **psychosociaal functioneren**, gevolgd door het domein leren en studeren.

Leren en studeren

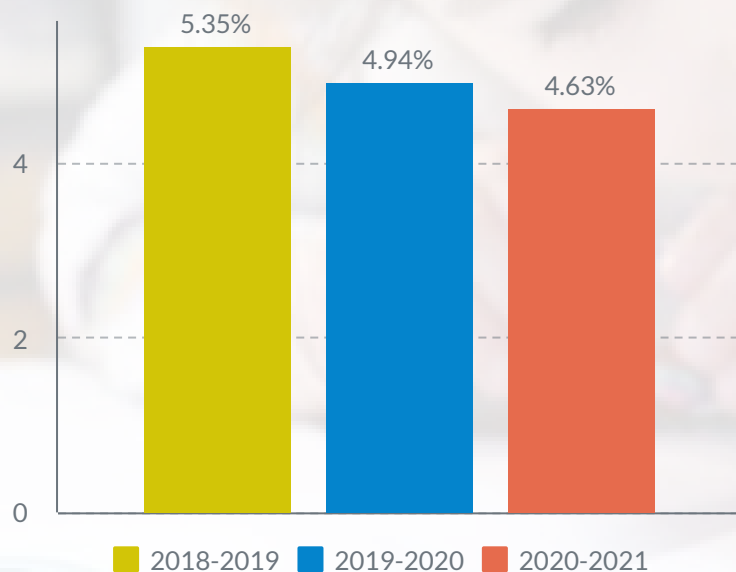
4,2 %

van de leerlingen komt in
contact met het CLB rond
leren en studeren.

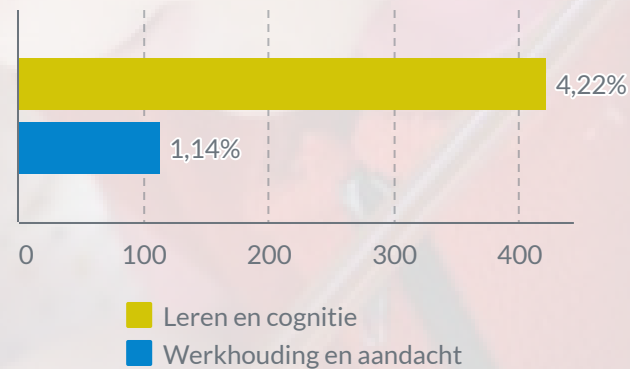
Leren en studeren basisonderwijs

4,6
%

van het totaal
aantal leerlingen BaO
krijgt begeleiding van
GO! CLB Brussel binnen L&S

% stud tov de
leerlingenpopulatie

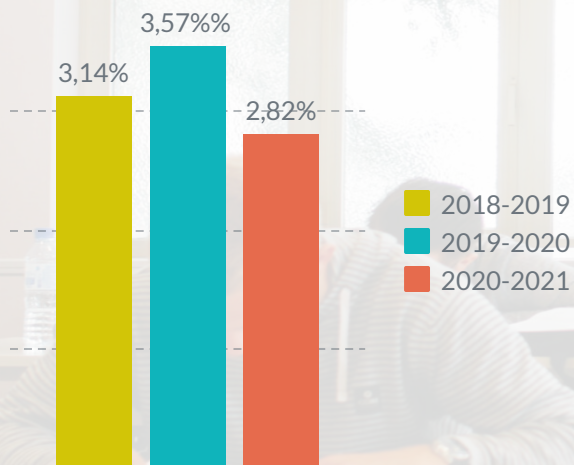
De meeste zorgvragen in het basisonderwijs worden gesteld binnen het thema **leren en cognitie** waarvan de meeste vragen gaan over **spraak- en taalontwikkeling en algemene ontwikkeling**.

Leren en studeren secundair onderwijs

2,8 %

van het totaal aantal
leerlingen SO krijgt
begeleiding van
GO! CLB Brussel binnen L&S

Leren en studeren

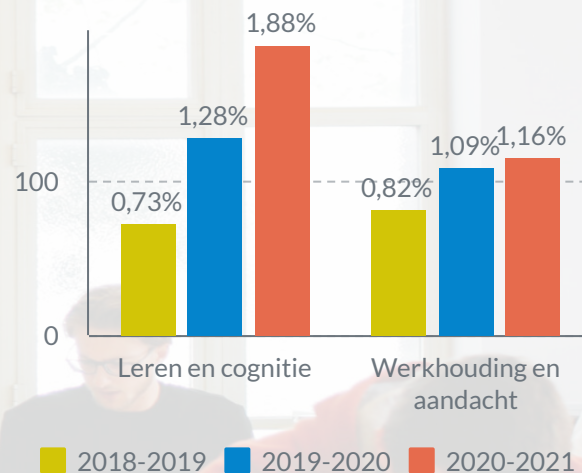

Er is een stijging merkbaar in het secundair onderwijs wat betreft de vragen rond **leren en cognitie** en **werkhouding en aandacht**.

Binnen leren en cognitie gaan de meeste zorgvragen over **spraak- en taalontwikkeling en lezen en spelling**.

Binnen werkhouding en aandacht worden de meeste vragen gesteld rond **motivatie en aandacht en concentratie**.

Evolutie %stud tov populatie

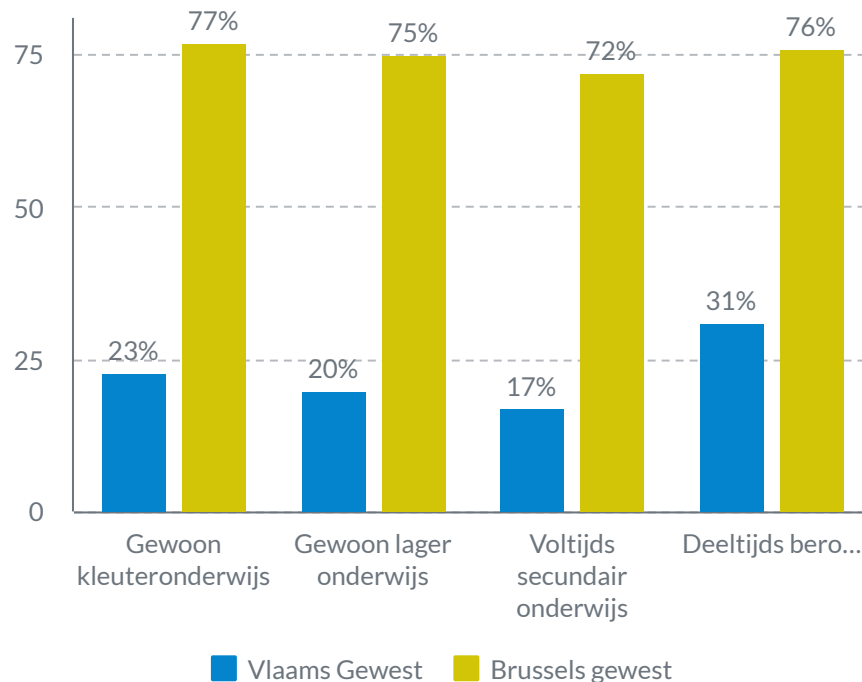
Taal- en spraakontwikkeling

84,4 %

van onze Brusselse leerlingen uit het basis- en secundair onderwijs heeft een thuistaal anders dan de onderwijstaal.

Dit is de hoofdrede dat binnen het thema leren en cognitie de meeste zorgvragen gesteld worden rond taal- en spraakontwikkeling.

Vlaams en Brussels Gewest schooljaar 2020-2021

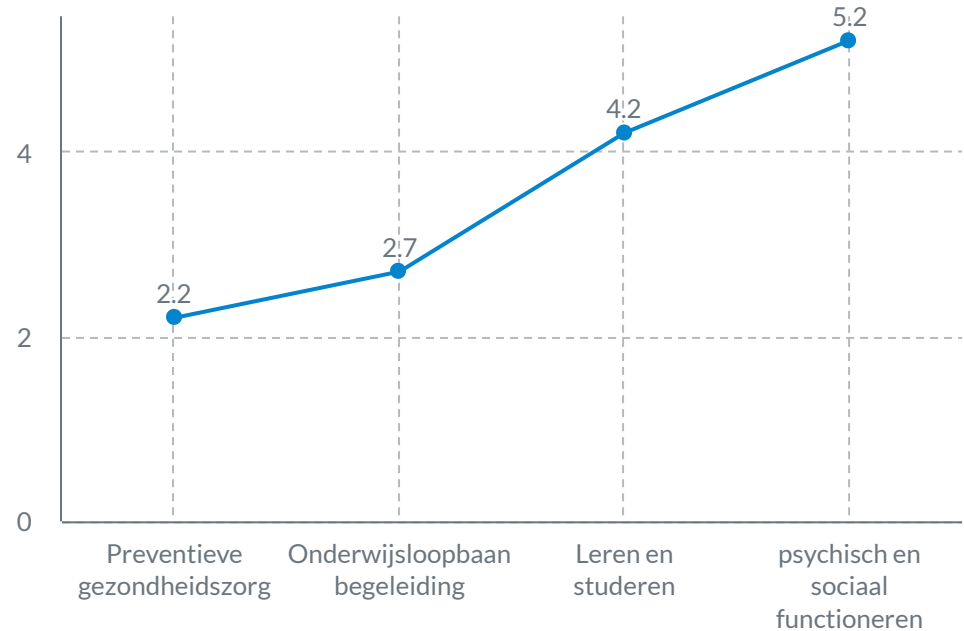
Thuistaal niet-Nederlands - Bron: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Psychisch en sociaal functioneren

Binnen de vraaggestuurde werking worden er gemiddeld het meest interventies per unieke leerling ondernomen binnen het domein **psychosociaal functioneren**.

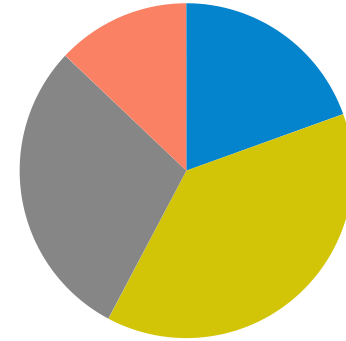
Gemiddeld aantal interventies per unieke leerling voor de 4 domeinen

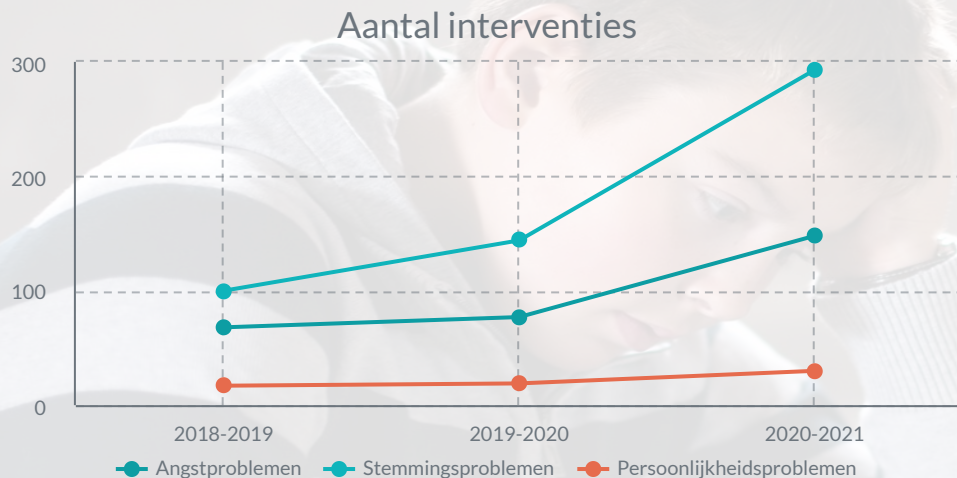
Binnen de vraagsturing rond het psychosociaal functioneren zien we vooral veel interventies rond **sociale problemen** (gedragsproblemen en regelovertredend gedrag). Dit betreft meer dan een derde van de interventies. 19,53 % van de interventies gaat over emotionele problemen, 29,32 % gaat over problemen thuis en nog eens 12,93 gaat specifiek over verontrustende thuissituaties.

Aantal interventies

- Emotionele problemen (19.53%)
- Sociale problemen (38.22%)
- Problemen thuis (29.32%)
- Verontrusting (12.93%)

Welbevinden kinderen en jongeren: emotionele problemen

Zowel voor angstproblemen, stemmingsproblemen als persoonlijkheidsproblemen zagen we het voorbije schooljaar een opvallende stijging van het aantal interventies bij leerlingen die met deze problematieken werden aangemeld.

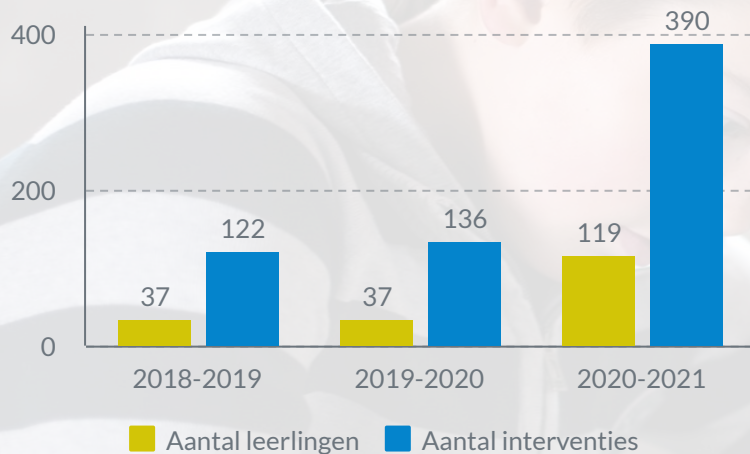
Vanuit het persbericht ISC (Internettensamenwerkingscel: CLB's slaan alarm.

De CLB's zijn uitstekend geplaatst om dichtbij de jongeren in de school de problemen op te vangen en aan te pakken.

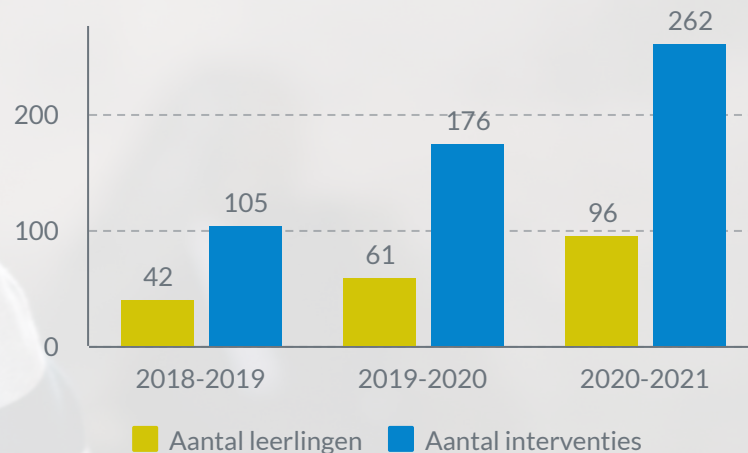
Ze zijn uitstekend geplaatst om in te zetten op preventie en vroegdetectie van psychologische problemen bij kinderen en jongeren. Door vroeg in te zetten wordt erger voorkomen. Door de coronacrisis, maar ook door de enorme wachtlijsten, geraakt die belangrijke opdracht steeds meer in de verdrukking. Men doet wat men kan om de ergste problemen op te vangen, maar veel te veel jongeren blijven in de kou staan. Cijfers tonen aan dat jongeren te lang blijven rondlopen met hun problemen, totdat de situatie dusdanig is verslechterd dat er nood is aan gespecialiseerde hulp. Daar kan men vervolgens door de ellenlange wachttijden niet terecht.

Emotionele problemen per niveau

Emotionele problemen BaO

Emotionele problemen SO

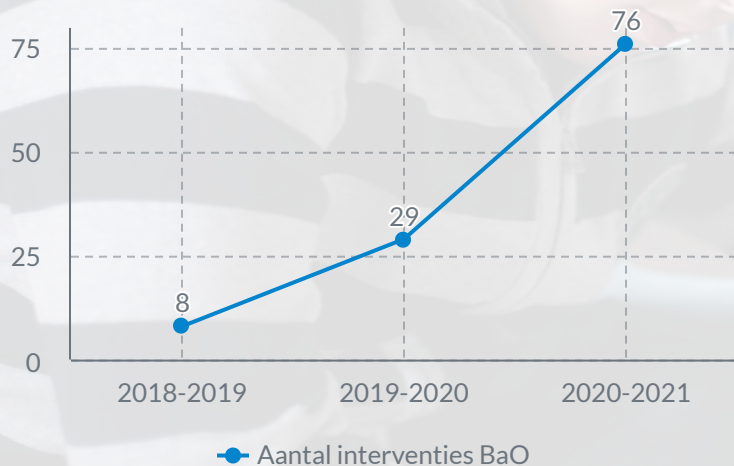

Indien we kijken naar de zorgvragen die we kregen rond emotionele problemen dan is er een duidelijke stijging merkbaar in het aantal leerlingen (stijging van 222%) als het aantal interventies, zowel in het basisonderwijs (+187%) als in het secundair onderwijs (+172%).

Welbevinden kinderen en jongeren: stemmingsproblemen

Op vlak van stemmingsproblemen zien we opvallende stijgingen in het aantal interventies op vlak van depressieve gedachten en zelfmoordgedachten.

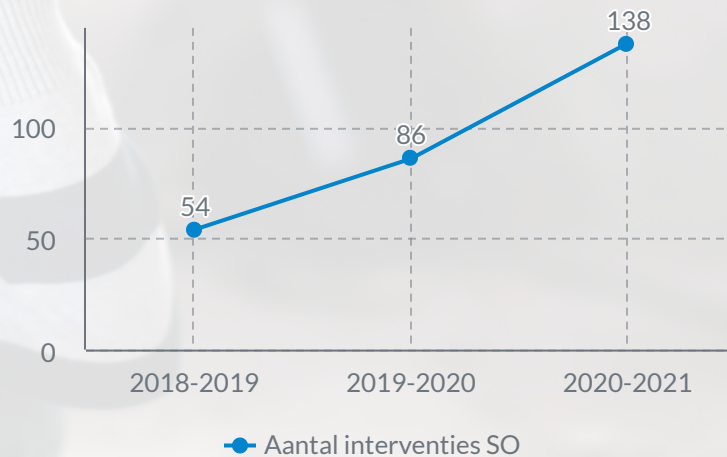
Depressieve gedachten
zelfmoordgedachten

'Ik voel me een beetje depri door de coronacrisis. Ik hoop dat de crisis snel voorbij is en dat we weer kunnen afspreken.'
(jongen, 10-11 jaar)

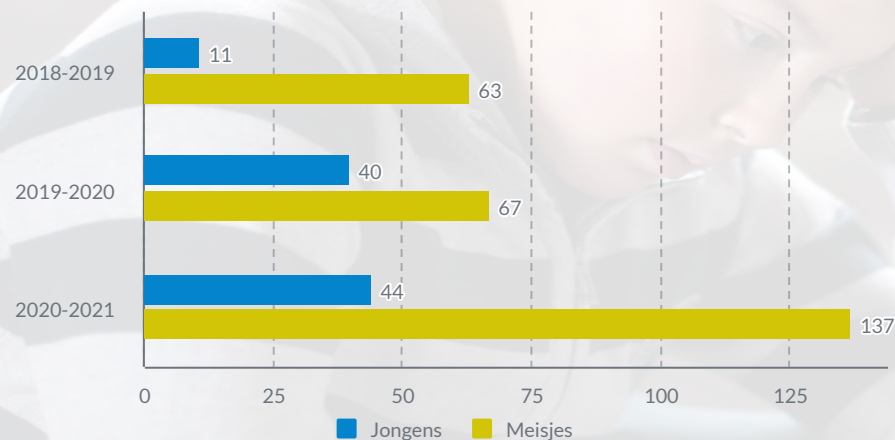
'Ik begin me steeds eenzamer te voelen, omdat ik niemand van mijn vrienden in het echt kan spreken. Bellen of videochatten is niet hetzelfde, vind ik. En zeker als ik ergens mee zit, vind ik het moeilijk om dat digitaal te doen.'
(meisje, 16-17 jaar)

Depressieve gedachten
zelfmoordgedachten

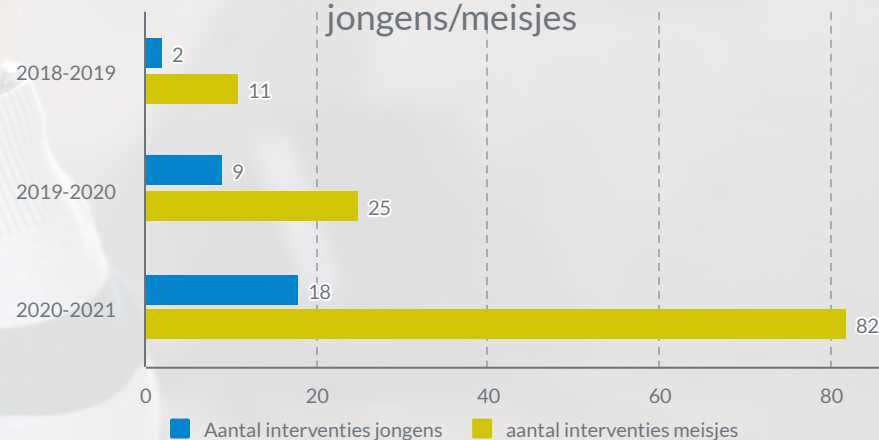

Stemmingsproblemen - verdeling jongens/meisjes

Stemmingsproblemen SO - verdeling jongens/meisjes

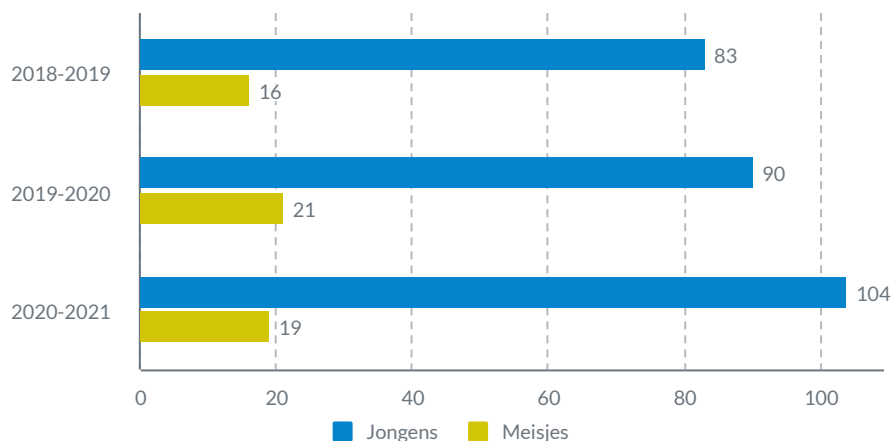

Stemmingsproblemen BaO - verdeling jongens/meisjes

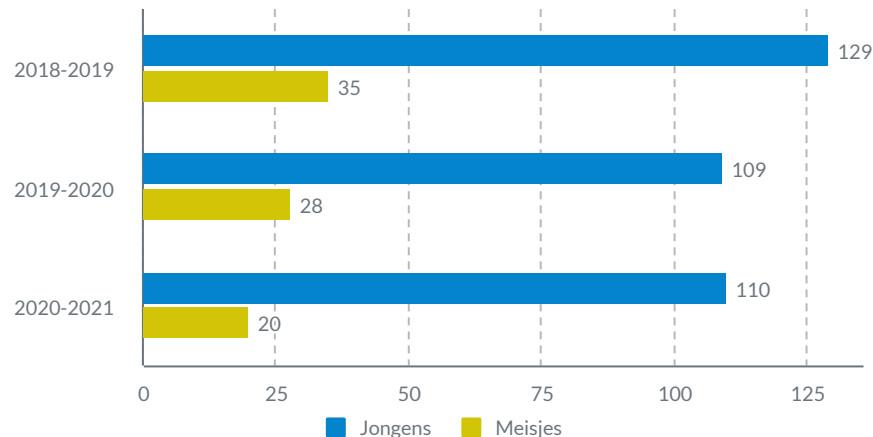

Welbevinden kinderen en jongeren: gedragsproblemen

Regelovertredend gedrag- verdeling jongens/meisjes

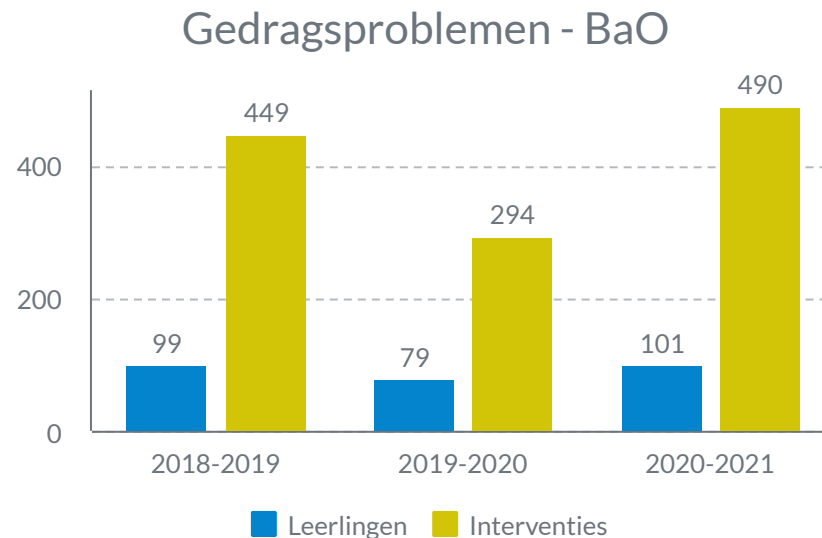
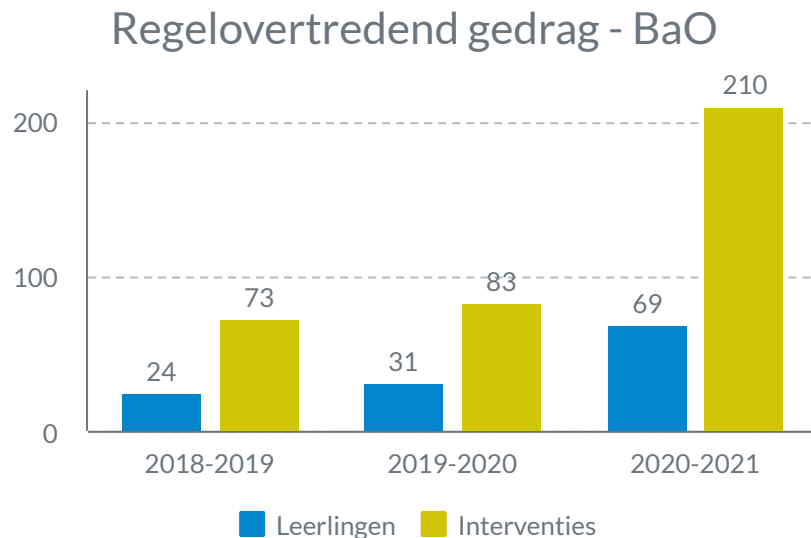

Gedragsproblemen - verdeling jongens/meisjes

Als we kijken naar regelovertredend gedrag en gedragsproblemen bij jongens en meisjes dan zien we dat het grootste deel jongens betreft. Jongens externaliseren hun problemen vaker dan meisjes die eerder internaliseren, wat meer emotionele problemen veroorzaakt, wat te zien is in de vorige tabellen.

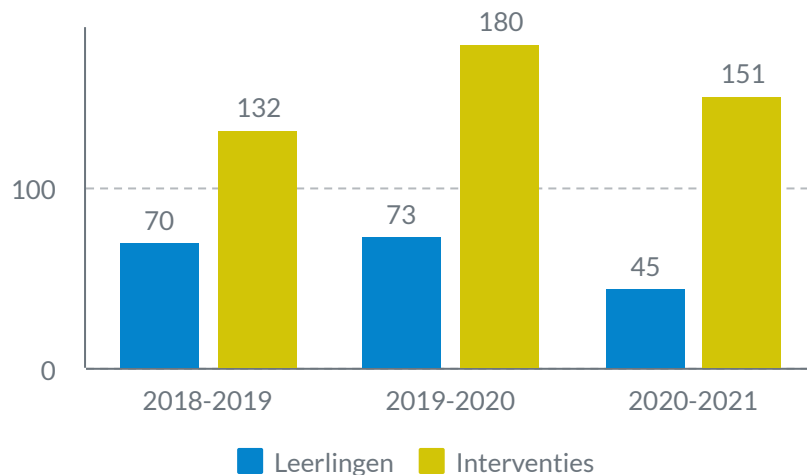
Gedragsproblemen per niveau: basisonderwijs

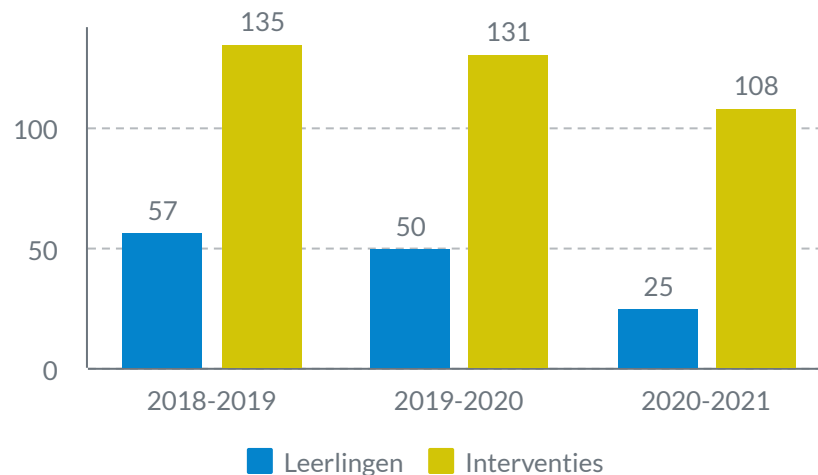
In het basisonderwijs zien we zowel voor regelovertredend gedrag als voor gedragsproblemen sterke stijging in het aantal zorgvragen en interventies.

Gedragsproblemen per niveau: secundair onderwijs

Regelovertredend gedrag -SO

Gedragsproblemen - SO

In het secundair onderwijs merken we zowel voor regelvertredend gedrag als voor gedragsproblemen een daling in het aantal leerlingen en interventies. Dit is vooral te wijten aan de lockdown/afstandsonderwijs (2019-2020) en het hoge aantal covid-19 besmettingen in Brussel (2020-2021) waardoor er veel leerlingen in quarantaine zaten.

Project PAika

Project PAika werd opgestart in 2017-2018 en is een samenwerking tussen de 3 Brusselse CLB's (Triptiek), de scholen buitengewoon onderwijs Zaveldal en Kasterlinden en de afdeling kinderpsychiatrie van het UZ Brussel (PAika).

Het doel van is de bestaande drempels om te komen tot diagnostisering weg te werken en in te zetten op gerichte zorg voor kinderen en jongeren met (een vermoeden van) een psychiatrische problematiek.

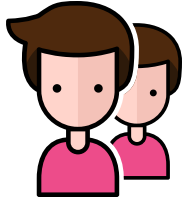
De CLB's kunnen leerlingen aanmelden voor intervisie en consultatie. Een kinderpsychiater van PAika is maandelijks aanwezig op het CLB.

Het project zet in op 2 luiken:

- Faciliteren van de screening, diagnostiek en begeleiding van kinderen en jongeren.
- Expertisedeling en intervisie

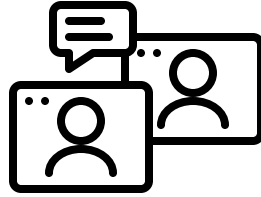
Impact van de maatregelen COVID-19

GO! CLB Brussel heeft enige tijd de focus vooral moeten leggen op de contacttracing, waardoor er minder ruimte was voor leerlingenbegeleiding. Dit heeft in een verminderd aantal aanmeldingen vanuit dit CLB geresulteerd, vergeleken met de voorbije jaren.

22

unieke leerlingen
werden aangemeld

26

interviews
van 21 unieke
leerlingen

5

consultaties
van 5 unieke
leerlingen

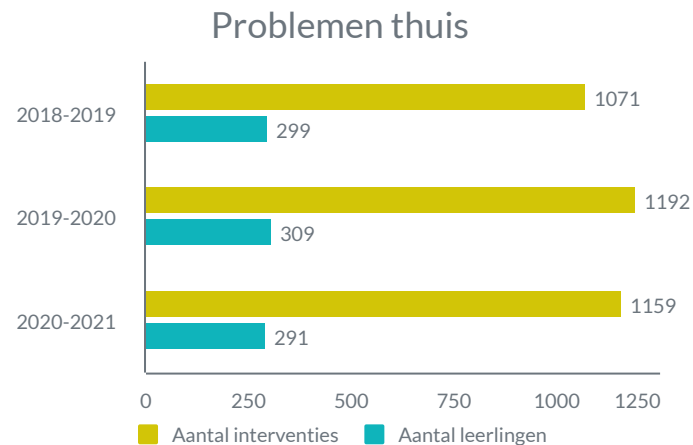
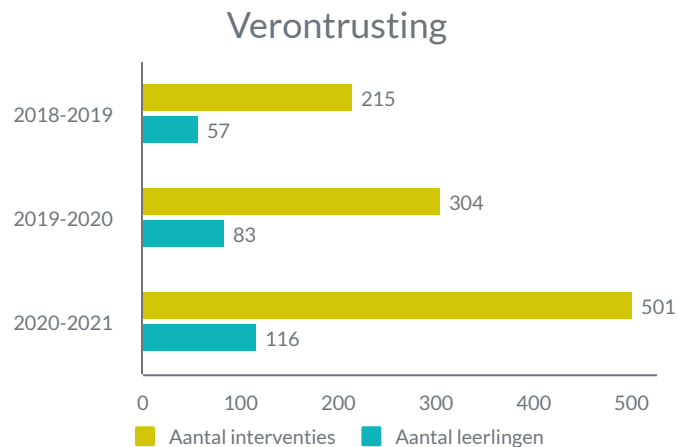
5

Diagnostische bilans
(zowel na interview
als consultatie)

Conclusie en aanbevelingen voor het project

Het voorbije schooljaar merken we op dat de coronapandemie terug een impact heeft gehad op het project. Enerzijds zien we dit in de praktische organisatie. De interviews dienden nog steeds via een online platform door te gaan. Alle medewerkers zijn dit echter gewoon, waardoor dit gelukkig geen drempel is. De consulten konden op het CLB doorgaan, mits het naleven van de veiligheidsmaatregelen. Het aantal personen dat op een consult aanwezig was werd beperkt tot een minimum. Ondanks deze maatregelen zien we dat het project nog steeds drempelverlagend en waardevol is voor ouders en leerlingen door de contacten, conclusies en adviezen op het CLB te laten doorgaan. Het wegvallen van de factuur voor het multidisciplinair overleg met de kinderpsychiater zorgt ervoor de ouders zich over niets zorgen moeten maken bij het starten binnen het project.

Verontrusting en problemen thuis

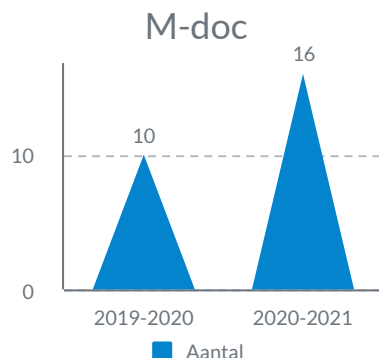
Verontrusting is het traject dat een CLB loopt om in te schatten of er sprake is van maatschappelijke noodzaak. Dit wordt opgestart wanneer de ontwikkelingskansen en/of de integriteit van een minderjarige bedreigd zijn.

Onder problemen thuis zitten ook de dossiers rond opvoedingsaanpak, verwaarlozing - mishandeling, interactieproblemen binnen het gezin en financieel-materiële problemen in het gezin.

De cijfers van verontrusting stijgen jaar na jaar (+64%).

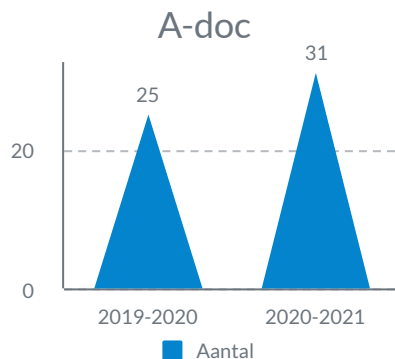
De cijfers van problemen thuis blijven min of meer stabiel. Hier zien we vooral een stijging in de interactieproblemen binnen het gezin (261 interventies t.o.v. 187 in 2019-2020) en de financieel-materiële problemen in het gezin (148 interventies t.o.v. 51 in 2019-2020).

Verontrusting en problemen thuis: M-doc en A-doc

Voor 16 leerlingen werd een M-document (motivatiedocument) opgesteld. Het CLB stelt een M-document (Motivatiedocument) op wanneer alle partijen het niet eens geraken over de nodige hulpverlening in casussen rond verontrusting.

Een M-document komt terecht bij een gemandateerde voorziening OCJ (Ondersteuningscentrum Jeugdzorg) of VK (Vertrouwenscentrum Kindermishandeling). De gemandateerde voorziening onderzoekt of het nodig is dat de overheid de hulpverlening mee opvolgt en hierin tussenkomt.

Voor 31 leerlingen werd een A-document opgesteld. Het CLB stelt een A-document (aanmeldingsdocument) op om niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (NRTJ) aan te vragen.

Niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp kan enkel ingezet worden na een aanvraag en akkoord bij de intersectorale toegangspoort, dit omdat NRTJ erg gespecialiseerd is en vaak erg intensief en ingrijpend.

Er wordt steeds gezocht naar gepaste hulp die aansluit op de vraag van de minderjarige en zijn gezin. De visie van zowel de minderjarige als zijn ouders komt aan bod.

De aanvraag voor NRTJ dient te gebeuren door een MDT (multidisciplinaire team).

CLB GO! Brussel maakt deel uit van het MDT CLB-N Brussel.

De aanvragen voor A-documenten waren voornamelijk voor tegemoetkoming internaatkosten.

Project VK in huis

GO! CLB Brussel startte met intervisiemomenten met het vertrouwenscentrum Kindermishandeling te Jette in 2016-2017.

Deze samenwerking werd uitgebreid naar de andere Brusselse CLB's en resulteerde in het project 'VK in huis'. Dit project loopt sinds 2019-2020.

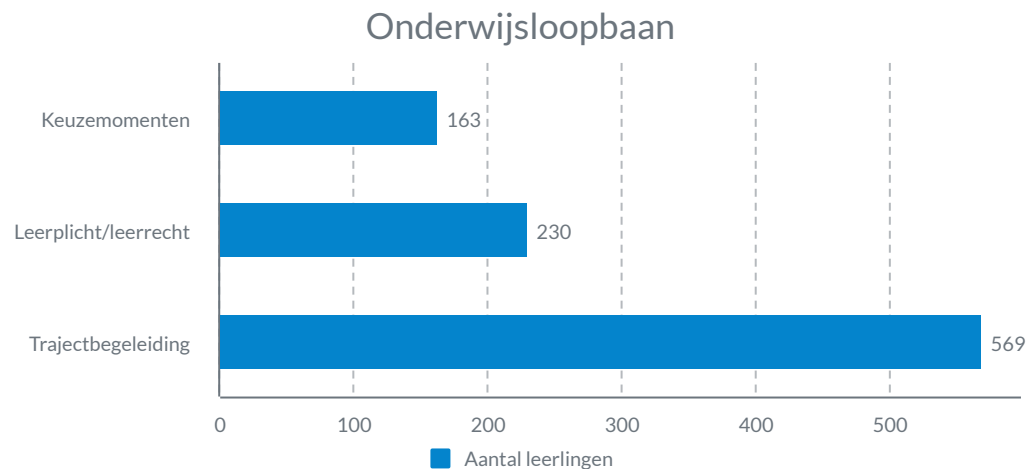
Het doel is om om de expertise van de CLB-medewerkers te versterken in het omgaan met verontrusting/kindermishandeling en te reflecteren over de eigen aanpak van lopende of gelopen casussen.

Thema's die onder andere aan bod kwamen:

- Hoe gaan we om met seksueel grensoverschrijdend gedrag? Hoe kunnen we de scholen hierin ondersteunen?
- Wat kunnen we doen als CLB-medewerker wanneer we te maken krijgen met een ouder met (een vermoeden van) het Münchhausen-by-proxysyndroom?
- Hoe gaan we als CLB-medewerker om met casussen waar er sprake is van fysieke mishandeling/emotionele mishandeling? Hoe kunnen we hierover met ouders communiceren? Wat is de rol van de school?
- Hoe gaan we om met een 12+ jongeren met een verhaal rond mishandeling maar waarvan de CLB-medewerker geen mandaat krijgt om er mee aan de slag te gaan?

Deze intervisies worden door de CLB-medewerkers als heel leerrijk ervaren.

Onderwijsloopbaanbegeleiding

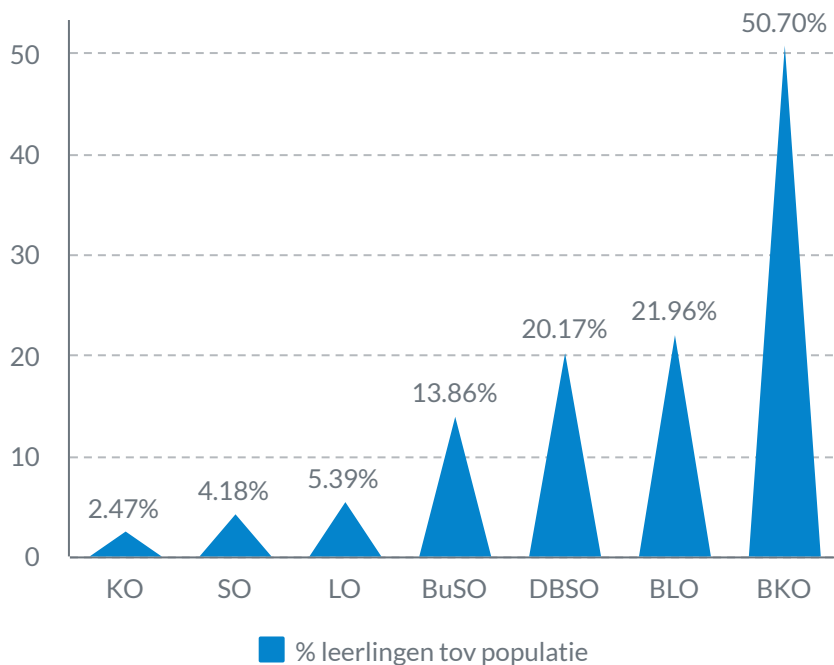

Het aantal leerlingen dat begeleid wordt is het hoogst binnen het thema [trajectbegeleiding](#). Binnen dit thema worden grootst aantal leerlingen begeleid in functie van traject dat leidt tot een gemotiveerd verslag of een verslag, gevolgd door moeilijke keuzes (overzitten etc.).

Bij [leerplicht/leerrecht](#) zien we de meeste leerlingen rond afwezigheden en buiten op school gezet.

Binnen het thema [keuzemomenten](#) worden de meeste leerlingen gezien door de CLB-medewerkers in functie van de overstap van kleuteronderwijs naar lager onderwijs en van de overstap naar (en overzitten) in het secundair onderwijs.

OLB per onderwijsvorm

We zien een duidelijk verschil binnen OLB tussen het gewoon en het deeltijds/buitengewoon onderwijs.

In het deeltijds onderwijs zijn er meer acties binnen leerplicht, trajectbegeleidingen en buitenschoolse begeleiding.

In het buitengewoon onderwijs worden er meer trajectbegeleidingen gedaan i.f.v. gemotiveerd verslag/verslag en de overstap van BKO naar BLO en van BLO naar BuSO.

OLB informatiesessies tijdens corona - basisonderwijs

Annelien Van de Eynde en Dominique Veulemans (het OLB-team):

De COVID-19 maatregelen hadden opnieuw invloed op de werking rond onze infosessies voor ouders en leerlingen. Met het OLB-team werd er in het schooljaar 2020-2021, ondanks de aanwezigheid van het coronavirus, zo kwaliteitsvol mogelijk de leerlingen geïnformeerd over de (keuze)mogelijkheden binnen hun onderwijsloopbaan.

Scholen organiseerden zelf het infomoment 'overstap 3de kleuterklas naar het eerste leerjaar'. Voor informatief en illustratief materiaal konden zij beroep doen op ons centrum.

Voor de leerlingen van het 5de leerjaar, die reeds de overstap maken naar het 1ste jaar secundair onderwijs (SO) en de leerlingen van het 6de leerjaar werd een filmpje aangemaakt om de structuur van de eerste graad secundair onderwijs te verduidelijken. Elke leerling ontving van ons centrum ook de brochure 'naar de 1ste graad SO'.

Voor de ouders van leerlingen die de overstap maken naar de eerste graad secundair onderwijs werden met de netoverstijgende werkgroep LOSO filmpjes aangemaakt die ouders zelfstandig konden bekijken. De scholen verdeelden onze flyer om de ouders te informeren over deze filmpjes die terug te vinden zijn op het YouTube kanaal 'LOSO' infomomenten.

Rekening houdend met de anderstaligheid van (veel van) onze ouders werden alle filmpjes zowel in het Nederlands als in het Frans door CLB-ers ingesproken.

Onderstaande filmpjes werden opgesteld:

- *Structuur eerste graad,*
- *Structuur tweede en derde graad,*
- *Hoe een goede studiekeuze maken?*
- *Waar vind ik meer informatie?*

OLB informatiesessies tijdens corona - secundair onderwijs

Annelien Van de Eynde en Dominique Veulemans (het OLB-team):

Gezien de hervorming van de 2de graad werd beslist om zelf geen infomoment te organiseren voor de leerlingen van het tweede jaar secundair onderwijs maar te verwijzen naar Onderwijskiezer. Scholen konden wel steeds terecht bij ons centrum voor informatie en het beantwoorden van vragen. Hiertoe werd door het OLB-team de vorming 'Het vernieuwde SO' voor de CLB-collega's georganiseerd bij de start van het schooljaar.

Alle leerlingen van 6SO en 7SO ontvingen de brochure 'Wat na het secundair onderwijs?'. Om zich zo goed mogelijk voor te bereiden op de virtuele SID-in werd er aangespoord om de brochure klassikaal grondig door te nemen met de leerlingen. De leerkrachten werden ook op de hoogte gebracht van het bestaan van de bij de brochure behorende filmpjes die ze klassikaal konden tonen/bespreken. Deze filmpjes tonen hoe de leerling de brochure kan gebruiken al naargelang zijn/haar uitgangspositie. De ene leerling staat immers verder in zijn studiekeuzeproces dan de andere.

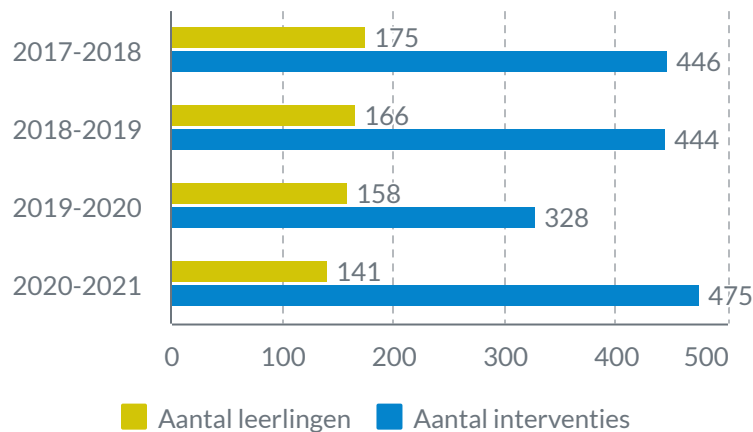
Tevens werden de scholen enthousiast gemaakt om de voorbereidende SID-In website, aangemaakt door Onderwijskiezer, te gebruiken. Deze is in eerste instantie bedoeld om leerlingen voor te bereiden op hun SID-In- bezoek, zodat ze door gerichte vragen te stellen aan de standhouders, kunnen evolueren in hun keuzeproces. Ook de leerkracht werd de weg getoond naar ondersteunende materialen op de site van Onderwijs Vlaanderen (een algemeen filmpje om de brochure maximaal te benutten. een PowerPoint die in de klas kan gebruikt worden).

Vanuit het OLB-team namen wij actief deel aan deze SID-In.

Vanuit ons centrum werd sterk aangeraden om na de virtuele SID-in een nabespreking te houden zodat de leerlingen die nog vragen hadden, hier ook een antwoord op kregen. Er werd steeds doorgegeven dat wij als CLB open stonden om vragen te beantwoorden.

Afwezigheden

Evolutie aantal leerlingen en interventies afwezigheden

Er is in schooljaar 2020-2021 een lichte daling te zien in het aantal unieke leerlingen dat begeleid wordt door het CLB voor afwezigheden. Het aantal interventies is wat gestegen in vergelijking met de schooljaren 17-18 en 18-19.

In 2019-2020 is de daling te wijten aan de lockdown en het afstandsonderwijs.

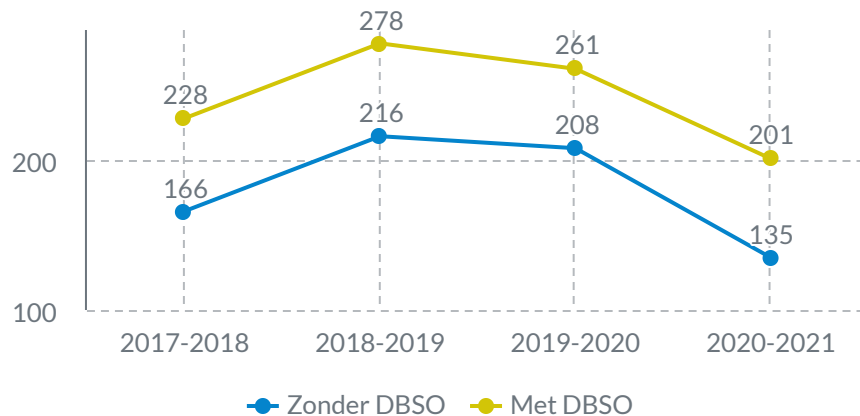
Het opvolgen van afwezigheden gebeurt vanaf 5 B-codes (5 halve dagen ongewettigde afwezigheid).

Tijdens de jaarlijkse samenwerkingsafspraken wordt er afgesproken dat alleen de leerlingen waar de school zich ernstig zorgen over maakt worden gemeld. De school neemt de eerste acties. Op vraag van de school is overleg tussen school en CLB mogelijk via de consultatieve leerlingenbegeleiding.

Ook het project KANS binnen Brussel biedt ondersteuning aan scholen en CLB-medewerkers.

Afwezigheden per niveau

Evolutie afwezigheden
aantal interventies SO

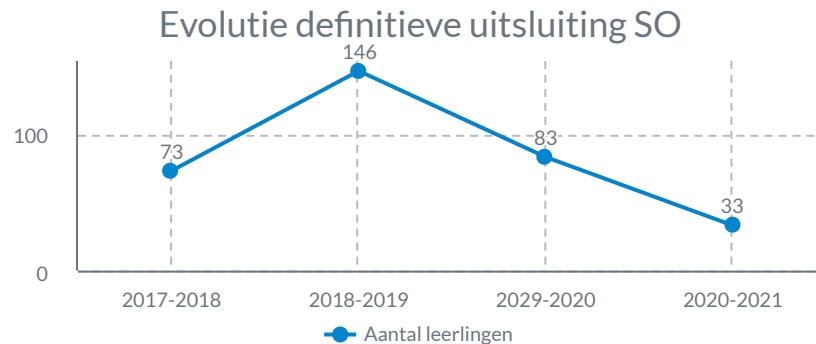
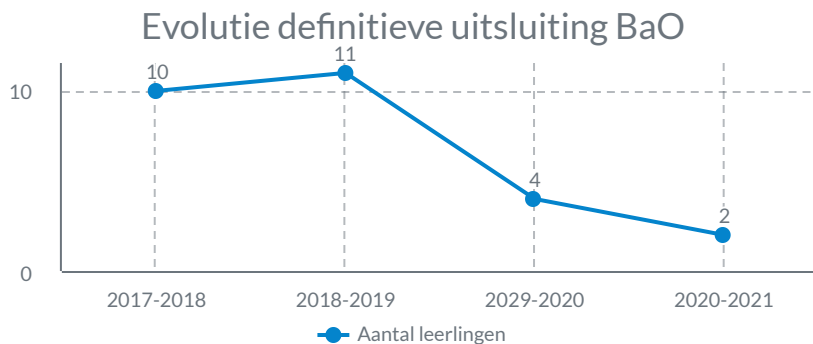

Evolutie afwezigheden
aantal interventies BaO

We zien vooral in het secundair en het deeltijds onderwijs een daling in het aantal interventies van afwezigheden. Dit wil niet zeggen dat er minder afwezigheden zijn in onze SO scholen. De daling is te wijten aan de opdracht van contacttracing (minder begeleidingen kunnen opstartten), quarantaines, sluitingen van scholen en afstandsonderwijs (minder zicht op aan- en afwezigen).

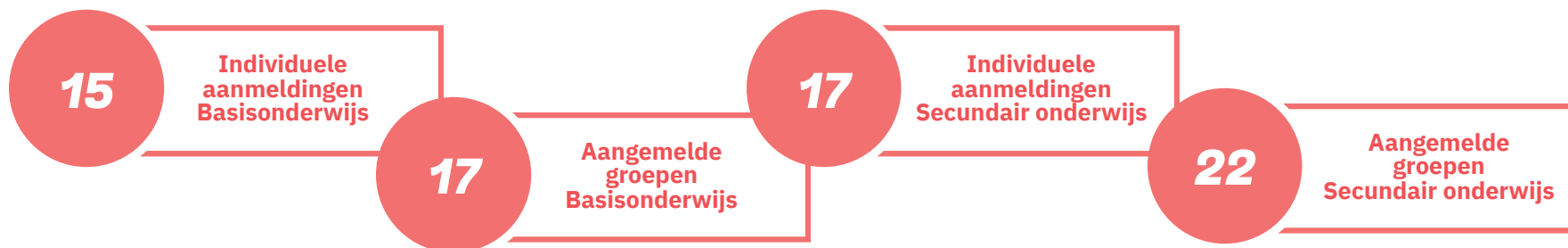
Definitieve uitsluiting

Scholen melden aan het CLB indien er een leerling definitief wordt uitgesloten.

Voor het aantal leerlingen dat definitief werd uitgesloten zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs zien we evenzeer een effect van Covid-19 maatregelen.

KANS Centraal meldpunt Brussel is een project opgestart vanuit Triptiek (3 Brusselse CLB's) gefinancierd door VGC. KANS zoekt samen met leerlingen, ouders, scholen en professionele hulpverleners naar de meest passende ondersteuning voor leerlingen om schooluitval te voorkomen. De KANS-medewerkers zijn ook CLB-medewerkers. KANS CMB is enerzijds een informatie- en kenniscentrum over het bestaande aanbod in de preventie van schooluitval in Brussel. Anderzijds staat KANS in voor de regie van trajecten op maat voor jongeren bij wie schoollopen (al dan niet tijdelijk) moeilijk is. Het uiteindelijke doel is om ervoor te zorgen dat meer jongeren een kwalificatie behalen. De aanmeldingen voor trajecten op maat verlopen via het CLB al kunnen ouders en leerlingen ook rechtstreeks bij KANS langsgaan. Via rondetafel-gesprekken wordt in overleg met alle betrokkenen, op zoek gegaan naar het meest passende traject voor de leerling.

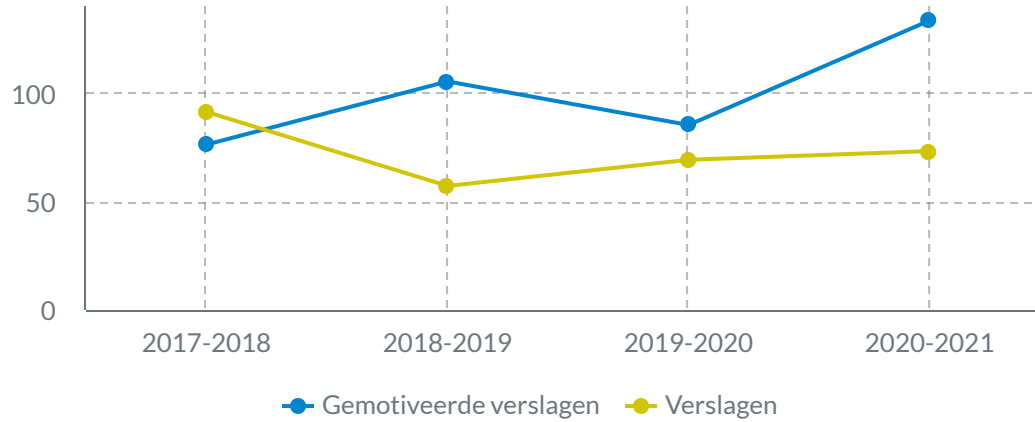

M-decreet - Trajectbegeleiding

Indien er na evaluatie van de maatregelen die de school heeft ondernomen blijkt dat deze onvoldoende zijn om aan de ondersteuningsnoden van een leerling tegemoet te komen start het CLB een traject.

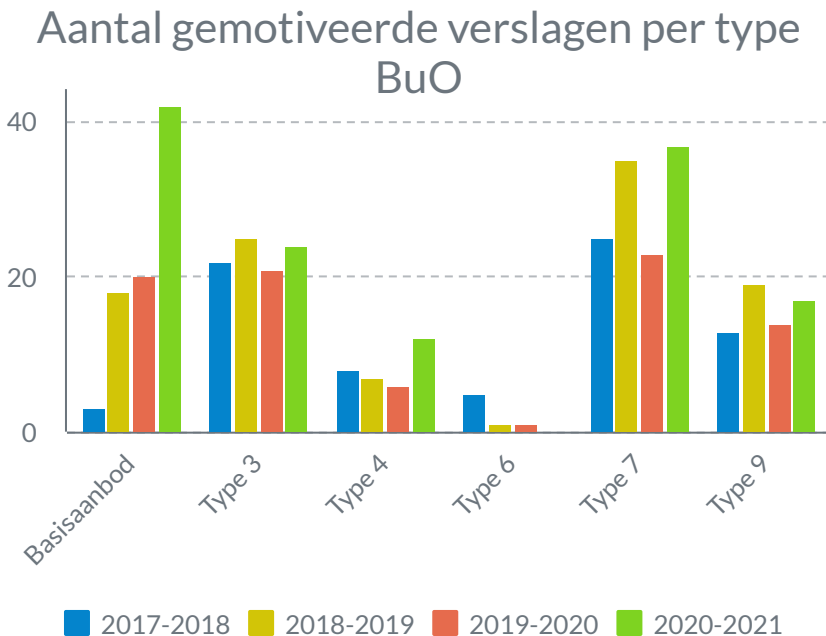
Na dit traject kan het CLB beslissen om een verslag of een gemotiveerd verslag te formaliseren. Dit gebeurt in GO! CLB Brussel steeds na een multidisciplinair teamoverleg.

Evolutie aantal verslagen en gemotiveerde verslagen

in 2019-2020 werden er door de CLB-medewerkers van GO! CLB Brussel in totaal **133 gemotiveerde verslagen** en **73 verslagen** geschreven.

Gemotiveerde verslagen - ondersteuning voor de scholen

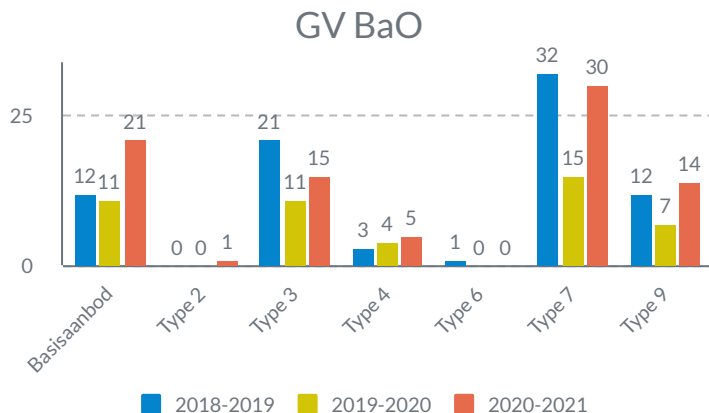
Het gemotiveerd verslag geeft recht op ondersteuning vanuit buitengewoon onderwijs mogelijk. Een school voor gewoon onderwijs kan hiervoor beroep doen op de deskundigheid van het ondersteuningsnetwerk of van een specifieke school buitengewoon onderwijs.

Na een daling in schooljaar 2019-2020 zien we voor schooljaar 2020-2021 een opvallende stijging van het aantal gemotiveerde verslagen.

De stijging is het hoogst voor de gemotiveerde verslagen type basisaanbod en type 4.

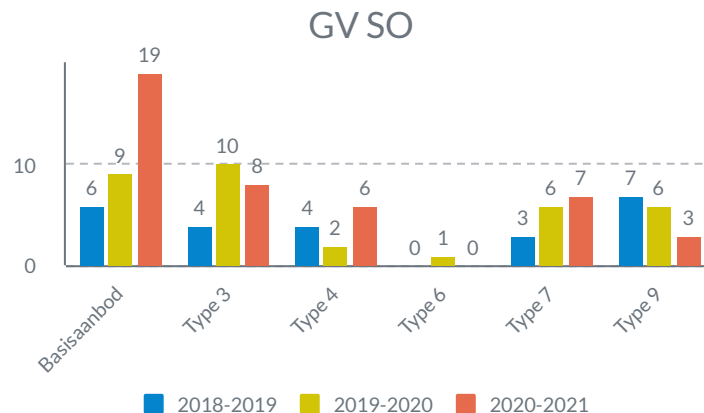
Type basisaanbod gaat over leerlingen met leermoeilijkheden. De pandemie zorgt zowel tot een bijkomende daling van het onderwijsniveau als tot een toename van de ongelijkheid tussen leerlingen. Dit laten verschillende studies binnen onderwijs zien.

Gemotiveerde verslagen per type per onderwijsvorm

Wat betreft de nodige deskundigheid, beschrijft ongeveer een derde van de gemotiveerde verslagen in het basisonderwijs (2020-2021) een nood aan expertise [type 7](#). Dit gaat vooral over leerlingen met spraak- en taalmoeilijkheden.

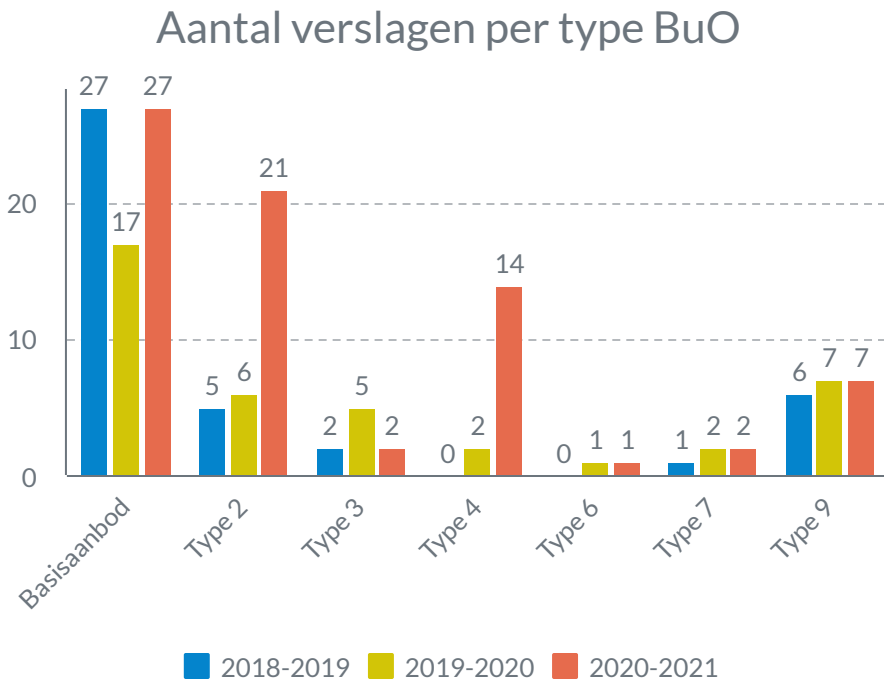
Ook expertise vanuit [type basisaanbod](#) werd vaak omschreven in het gemotiveerd verslag.

In het secundair onderwijs is er vooral nood aan expertise vanuit [type basisaanbod](#). We zien een duidelijke stijging van de vraag naar ondersteuning.

De afwezigheid van leerlingen en leerkrachten, het afstandsonderwijs, de wachtlijsten bij GO! CLB Brussel (opgelopen in schooljaar 2019-2020 door de lockdown en de opdrachten binnen contacttracing in 2020-2021) zijn met grote waarschijnlijkheid de reden voor de sterke stijging.

Verslagen M-decreet - overstap naar school op maat

Er werden het voorbije schooljaar weer meer verslagen M-decreet geschreven.

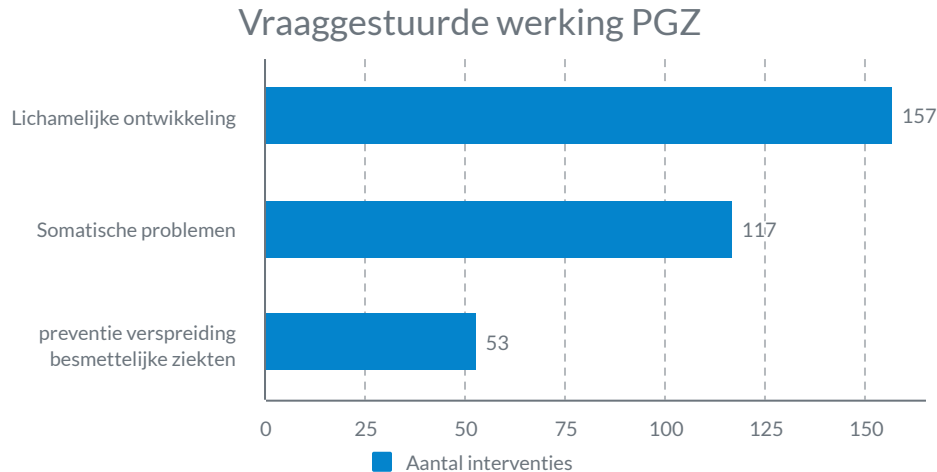
Voor GO! CLB Brussel worden de meeste verslagen M-decreet uitgeschreven voor het **type basisaanbod**, **type 2 en type 4**. Voor deze leerlingen is het gemeenschappelijk curriculum met redelijke aanpassingen niet haalbaar in een school gewoon onderwijs.

De meeste type 2 en type 4 verslagen worden geschreven in onze scholen buitengewoon onderwijs.

Preventieve gezondheidszorg

De meeste acties bevinden zich binnen de thema's:

- **lichamelijke ontwikkeling**
- **somatische problemen**
- **preventie verspreiding besmettelijke ziekten.**

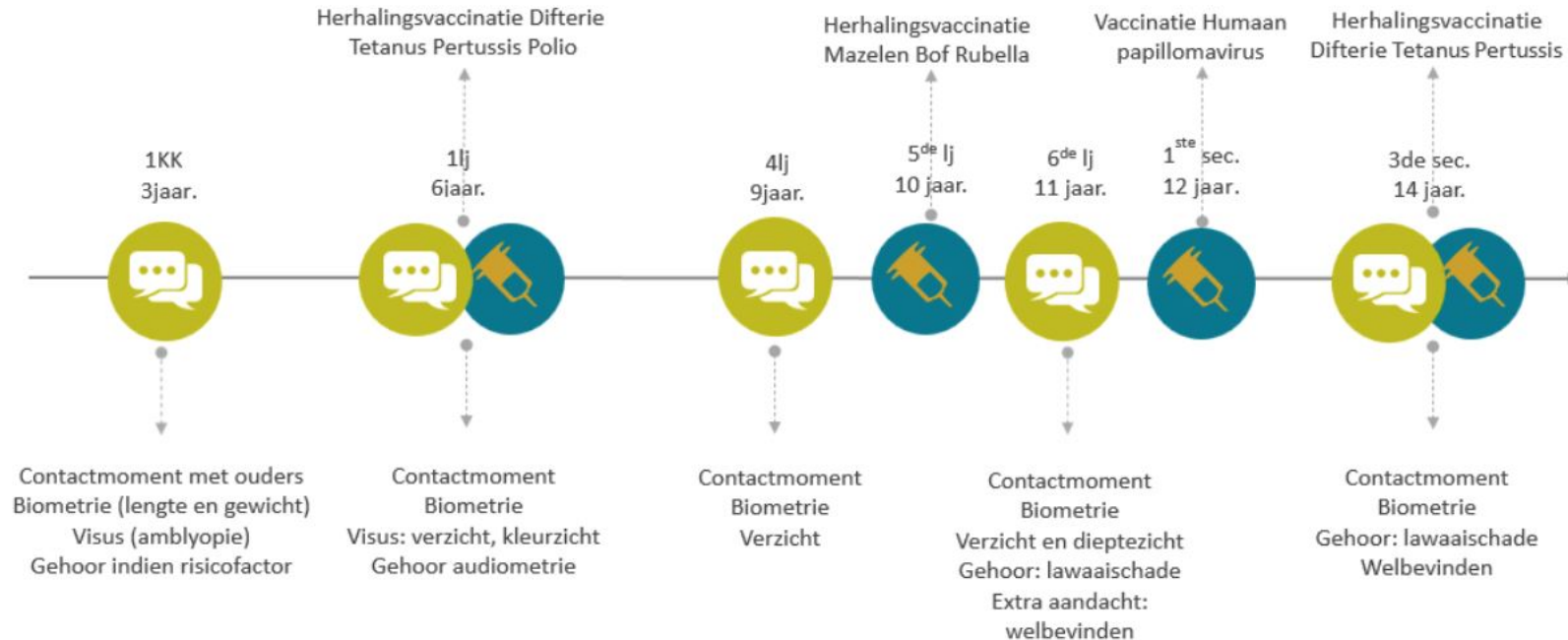
Binnen lichamelijke ontwikkeling krijgen we de meeste vragen over psychomotoriek.

Bij somatische klachten gaan de interventies vooral rond vragen over gehoor en visus.

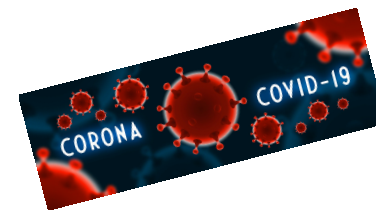
Preventie van de verspreiding besmettelijke ziekten: eerste aanmeldingen van Covid-19 in begin schooljaar (nadien gebeurde de registratie binnen de medische contacten). Ook de vragen rond vaccinaties vallen hieronder alsook de opvolging van andere besmettelijke ziekten (geen Covid-19).

Systematische contactmomenten en vaccinaties

Overzicht contactmomenten en vaccinaties

Systematische contacten en vaccinaties in tijden van corona

2.641

leerlingen kregen in schooljaar 2019-2020 een systematisch contactmoment

Verloop systematische contactmomenten en vaccinaties:

- In september werd de volledige focus gelegd op inhalen van contactmomenten van schooljaar 2019-2020. De opstart van de PGZ-opdracht voor het huidige schooljaar werd uitgesteld naar oktober. Het ging vooral over de contactmomenten van de resterende kleuterklassen en klassen van het 1ste leerjaar. De 2de vaccinatie Humaan papillomavirus (HPV) van 2019-2020 wordt toegediend.
- Begin oktober wordt de opstart van de PGZ-opdracht 'on hold' gezet wegens een heel hoge druk bij het medisch team door de contacttracing. Alle vaccinatie- en contactmomenten worden uitgesteld, uitgezonderd de 1ste HPV-vaccinatie.

- Van eind november tot eind januari start een deel van de PGZ-werking opnieuw op. Vanuit de permanente ondersteuningscel voor GO! CLB's wordt een vastgelegde prioritering opgesteld.

De klassen van het 1ste en het 5de leerjaar werden deze periode gevaccineerd op school.

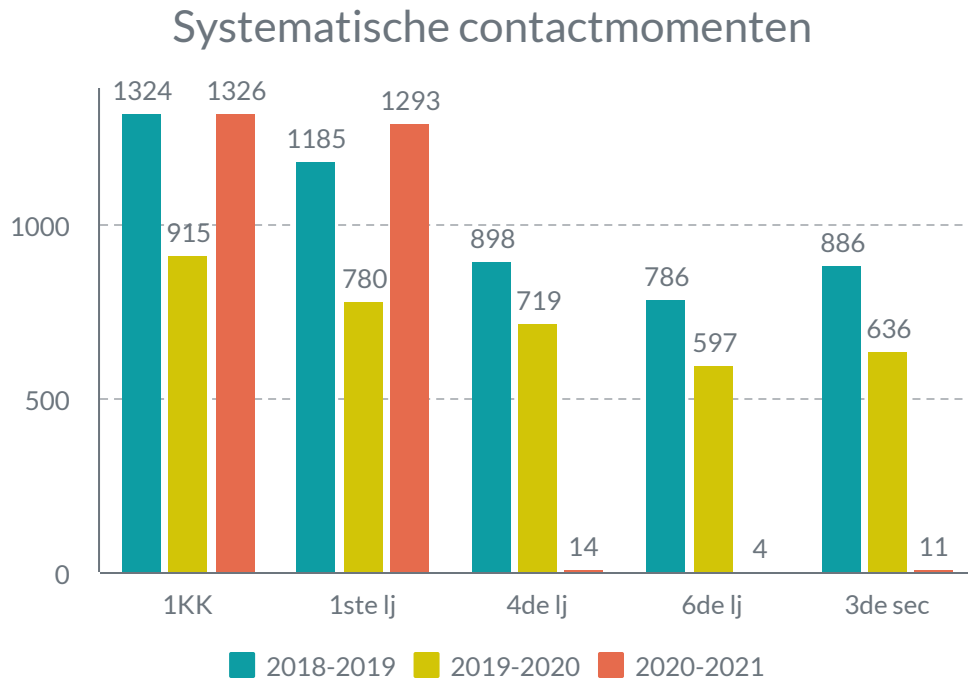
- De periode van 15 januari tot begin februari krijgen de leerlingen uit het 3de secundair hun vaccin en de anderstalige nieuwkomers krijgen een contactmoment en de vaccinaties worden aangeboden.
- Van begin februari tot eind juni wordt in de klassen van de 1ste kleuterklassen en het 1ste leerjaar enkel het gehoor en de visus getest. De oudergesprekken van de kleuters uit de 1ste kleuterklas gebeurden telefonisch in plaats van op school.

De leerlingen uit het 1ste secundair kregen in april de 2de HPV.

- Eind juni werden er nog systematische contactmomenten ingehaald evenals vaccinaties.
- De eerste 2 weken van juli en de laatste 2 weken van augustus werden de ouders van de kleuters uit de 1ste kleuterklas, waarmee nog geen contact werd opgenomen, opgebeld.

Systematische contactmomenten

Alle systematische contactmomenten van de leerlingen uit het 4de leerjaar, het 6de leerjaar en het 3de jaar secundair onderwijs zijn niet kunnen doorgaan. Ook de leerlingen van het buitengewoon onderwijs kregen geen contactmoment. Deze communicatie gebeurde naar alle ouders, leerlingen en scholen.

Preventie verspreiding besmettelijke ziekten

Preventie besmettelijke ziekten	Aantal leerlingen	Aantal interventies	Covid-19
2018-2019	15	21	0
2019-2020	67	112	0
2020-2021	5.416	6.898	Aantal leerlingen: 5.397 Aantal interventies: 6.878

Tijdens de Coronacrisis werd elke leerling en leerkracht die positief had getest op Covid-19 gecontacteerd door de CLB-medewerkers en werd er aan contacttracing gedaan. Alle ouders en/of leerlingen werden persoonlijk opgebeld met de melding dat hun kind in quarantaine diende te gaan, gezien de context van Brussel was dit geen evidentie.

Bovenstaande tabel illustreert hoeveel invloed de contacttracing heeft gehad op de reguliere CLB-werking.

Samenwerken

Samen sterk:
netgebonden en
netoverstijgende
samenwerken in de CLB's

Het GO! CLB Brussel maakt deel uit van een aantal samenwerkingsverbanden binnen het GO! maar ook netoverstijgend, op Vlaams en Brussels niveau.

Samenwerkingsverband beleid/lerend netwerk directies

Binnen het GO! vormen de 23 CLB-centra een samenwerking. Deze samenwerking uit zich in een project waarbij elk CLB een 1,15 % afdraagt aan een centrale pot waar netgebonden (centraal computerbeheer/professionalisering) en netoverstijgende initiatieven (onderwijskiezer/CLB-Chat) worden gerealiseerd. Maandelijks komen de directies van deze CLB's samen om beleidsmatige standpunten in te nemen en te adviseren en ervaringen uit te wisselen.

Regionaal overleg Brussel-Brabant (ROBB)

Binnen het GO! komen ook provinciaal de CLB's samen om over de CLB's heen beleid te voeren en projecten uit te werken. Het GO! CLB Brussel werkt hiervoor samen met de GO! CLB's "De Ring"; Leuven Landen Tienen, Vilvoorde. In dit schooljaar werden vooral de vergadering van het samenwerkingsverband voorbereid. In de toekomst wil ROBB over gaan naar gelijkgerichte acties en projecten.

Triptiek

De drie CLB's van Brussel (Vrij CLB Pieter Breugel, CLB-N en GO! CLB Brussel) werken samen en zijn verenigd in de VZW Triptiek.

Deze vzw beheert netoverstijgend projecten gefinancierd door middelen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, Vlaamse Overheid en eigen middelen.

Ondertussen zijn er verschillende projecten en werkgroepen opgericht:

- Project PAika: zie eerder in dit jaarverslag
- Project VK in huis: zie eerder in dit jaarverslag
- Werkgroep tevredenheid: opmaken van tevredenheidsbevragingen voor leerlingen, ouders en partners om de CLB-werking te evalueren en bij te sturen.

ROC (regionale ondersteuningscel met CLB N-Brussel)

- Werkgroep kansenbevordering met als doelen: een netoverstijgende visie en een basisdocument dat gekoppeld wordt aan de kernprocessen en gedragen wordt door alle medewerkers.